47ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 612 Կ. ՊՈԼԻՍ 2/15 ՄԱՅԻՍ 1903 ՈՒՐԲԱԹ 1321 ՍԷՊՏԵՄԲԵՐ 18 — 2 ՄԱՅԻՍ 1319

Journal Arménien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte,
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅԻԷԲԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պապը Ալի Ճատէսի, 38

Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր։

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنیجه یوی وسیاسی غزته‌در
صاحب امتیازی : اوهانس فریه
اداره خانه‌سی : باب عالی جاده‌سنده نومرو ۳۸

ԳԻՆԸ ՏԱՐԵԿԱՆ
	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 գր.	50 գր.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	13 ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 գրուշ,
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

10 ՓԱՐԱ — "ՄԱՆԶՈՒՄԷ„ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

12,000 ՈՒԽՏԱՒՈՐ ԵՒ Տ. Տ. ՍԱՀԱԿ Ս. ԽԱՊԱԵԱՆ

Սիսէն Մանզումէի հասած երկրորդ հեռագիրը որով Միւռոնօրհնէքի հանդէսին կատարուիլը կը ծանուցուէր և զոր այնքան ուրախութեամբ հրատարակեցինք մեր Երեքշաբթի օրուան թիւով, իր աւետած լուրին կարեւորութենէն զատ, նշանակութեան արժանի պարագայ մըն ալ ունի իր մէջ, որուն կ'արժէ անդրադառնալ։

Տասերկու հազար ուխտաւորներու ներկայութիւնը, Կաթողիկոսական Օծումին և մեր կրօնքին կապուած նուիրական արարողութեան մը իբրեւ հանդիսատես, աչքառու դրուագ մը պիտի ըլլայ անշուշտ մեր եկեղեցական պատմութեան մէջ, քանի որ մինչեւ ցարդ ո՛չ էջմիածին և ո՛չ ալ Երուսաղէմ ունեցած են իրենց ամէնէն մեծ հանդէսներուն նոյն իսկ, ուխտաւորներու այսքան պատկառելի թիւ մը։

Սիսի Աթոռին բոլորտիքը հաւաքուած ուխտաւորներու այս համախմբումը որ իր մէջ կը պարունակէ բազմազունակ դէմքեր, զանազան քաղաքներէ կեդրոնի մը մէջ ճուլուած, այլազան բարքերով, որոնք սակայն կը պտտեցնեն մի միայն Հայ եկեղեցիին նկարագիրը իրենց մէջ, միանգամ ընդ միշտ կուգայ հաստատել սա իրականութիւնը թէ՝ Սիսի Աթոռը ոչ նուազ արժէք ունի ուրիշ Հայրապետական և Պատրիարքական Աթոռներէն, և թէ Խապաեան Սրբազանի ընտրութիւնը իրեւ գլուխ այդ աթոռին, ամէնէն յաջողագոյն միջոցը եղած է Հայ անհատներուն ամբողջին համակրութիւնը և տաք վերաբերումը յայտնել տալ անոր՝ որ հանգուցեալ Կաթողիկոսին մեռնելէն ետքը—կրնանք ըսել կենդանութեանն ալ մինչեւ անգամ—լցնցած դիրքը մը ստացած էր, իր նուիրականութիւնը հետզհետէ կորսնցնելու, խաթարելու տեսակէտով։

Տարակոյս չը կայ թէ այս անօրինակ վերաբերումը ու համակրութիւնը այդ Աթոռին, և հետեւաբար նաև նորընտիր Կաթողիկոսին նկատմամբ, ծնունդ առած է սա բացարձակ ճշմարտութենէն թէ մեր հասարակութիւնը թէ՛ մայրաքաղաքիս և թէ գաւառներու՝ մէջ մանաւանդ, անլսթար և անաղարտ պահած է իր կրօնական ջերմիկ զգացումները, Օսմանեան Վեհապետին այնքան բարեբաստիկ շնորհներուն ապացոյցիւնովը, որոնց կը պարտի Հայ եկեղեցին այս անգամ նորէն իր կարեւոր Աթոռներէն մէկուն շուրջը տեղի ունեցած Կրօնքի այս մեծափառ հանդէսը որ, խաղաղութեամբ, վերջացած է տասերկու հազար ուխտաւորներու անօրինակ բազմութեան մը մէջտեղ։

Այրեցած կաթողիկոսական Աթոռի մը այս ապահով վերականգնումը անշուշտ խնդութեամբ կը լեցնէ ինչպէս Կիլիկիոյ ընդարձակ թեմը, նոյնպէս և բոլոր անոնք, որոնք չի պիտի ուզէին որ Հայ Եկեղեցիին նուիրական աւանդներէն մէկը անուշք կերպով լքուած մնար մէկ կողմ, զուրկ անմիջական պաշտպանութենէ մը։

Բայց նորընտիր Կաթողիկոսին եկեղեցական - վարչական գործունէութիւնը, իր Օծումովը և Միւռոնօրհնէքի հանդէսովը չի վերջանար անշուշտ։ Խապաեան Սրբազանին գործունէութիւնը կ'սկսի այս թուականէն վերջ։ Մայրվանքէն զատ, շատ մը եկեղեցիներ, դպրոցներ, վանքեր, վերազարթնումի մը կարօտին, այնպէս որ այդ տասերկու հազար ուխտաւորներու պատկառելի ներկայութիւնը եթէ միմիայն իբրեւ հանդիսատես, հանդէսի այս օրերուն մէջ իր համակրութիւնը ցուցնէ և անկէ վերջ նոյն վերաբերումը, նոյն սէրը չունենայ Աթոռին նկատմամբ, բնականաբար իբրեւ պարզ տեղեկագրութիւն մը պիտի մնայ եկեղեցական պատմութեան մէջ։ Ինդիրը ամէն տեղ նոյն սէրը պահելուն և նո՛յն խանդաղատանքը ունենալուն մէջն է, որովհետեւ եթէ ամէն եկեղեցական և դպրոցական կարգադրութիւն, վանքերու մատակարարութիւն և վերջապէս ամէն բարեկարգութիւն առանձին Խապաեան Սրբազանէն սպասուի, նիւթական ո՛և է ձեռնտուութենէ խուսափում տալով, բնականաբար կատարեալ յաջողութիւն մը կարելի չըլլար գոյանալ։

Հաւատքը ունի՛նք սակայն, թէ տասերկու հազար ուխտաւորներու ներկայութիւնը առաւել քան երբե՛ք նիւթապէ՛ս ալ ստացած է Սիսի Աթոռին, ինչ որ բացառիկ զօրավիգ մըն է անշուշտ նորընտիր Կաթողիկոսին գործունէութեանը համար։

Կանխակալ կարծիքներ և կամ ՀՈՐՈՑ կ'ըսեն ի՞նչ կ'ըսեն, անոր պէս ելլալ դաս տալ Խապաեան Սրբազանին, իր կոչումին և իր պարտականութեան անթերի կատարումին համար, քիչ մը քիչ ծիծաղելի չպիտի ըլլար անշուշտ, մանաւանդ որ Երուսաղէմի նախկին լուսարարապետ Սրբազանը մէկին է մեր այն եկեղեցականներէն, որոնք պատիւ կը բերեն Տէրութեան՝ որուն կը պատկանին և պարծանք կը բերեն այն ազգին՝ որ կը ծնի զիրենք։

Խապաեան Սրբազան մեր այն եկեղեցականն է՝ որ իր ուսմունքովը, գիտութիւնովը ու վարելու կարողութիւնովը, անչափ համակրութիւն և սէր գրաւած է իր շուրջը։ Իր մէկէ աւելի հեղինակութիւնները, Ծառանգաւորաց վարժարանի երկարամեայ վարչութիւնը, և իր անագիւտ կարողութիւնները զոր փայլեցուցած է Երուսաղէմի լուսարարապետութեան պէս փափուկ և նուիրական պաշտօնի մը մէջ, ու աւանդապահութեան այն նկարագիրը՝ որով շաղախուած է ինք արդէն, ամէնէն փայլուն ապացոյցներն են իր կեանքին դէպ ի Օգտակարը և դէպ ի Բարին ձգտելուն։

Երկար ատեն իր պաշտօնը եղած է գուրգուրանքով և նուիրականութիւնով պահել իրեն յանձնուած աւանդները, գործերը Երուսաղէմի մէջ, յաջողութիւն մը՝ որ ամէնէն աւելի պէտք էր արդէն Սիսի Աթոռին անվթար և անաղարտ պահպանումին համար։

* * *

Անդրադառնալով եկեղեցական այս փառաւոր հանդէսներուն ներկայ գտնուող տասերկու հազար ուխտաւորներու բազմութեան, տարակոյս չկայ թէ՝ այս պարագան Օսմ. բարեխնամ կառավարութեան բոլոր քաղաքներուն և սահմաններուն մէջ գոյութիւն ունեցած անդորրութեան և խաղաղութեան արգասիքն է, ու այսքան խուռն համախմբում մը՝ կատարեալ հանդարտութիւնով ու խաղաղութիւնով իր ներկայութիւնը կը պարտի Վեհ. Սուլթանին լուսամիտ կառավարութեան, որուն հանդէպ երախտապարտ կը մնայ միշտ մեր ազգը։

Մեր կողմէն Խապաեան Սրբազանին համար ուրիշ բան չի մնար ըսել ուրեմն, բայց եթէ յաջողութիւն մաղթել։

ՎԱՀԱՆ ՓՕՇԻԿԵԱՆ

ՍԵՒԸ՝ ՍԵՒ, ՋԵՐՄԱԿԸ՝ ՋԵՐՄԱԿ

Դաստիարակութիւն ու կրթութիւն յանախ —ու գրեթէ մի՛շտ — կախում ունին նախնական — և որ հիմնականն է — դաստիարակութենէն, զոր տղան կը ակսի ստանալ իր տարիքին է՛ն առջի օրերէն. ա՛յն ատենէն, երբ չկրնար դեռ որոշել սե՛ւը ճերմակէն կամ մէկը երկուքէն, ո՛ւր կը մնայ զանազանել տակաւին չարը բարիէն։

Իրողութիւն մըն է ասիկայ ինքնին ա՛յնքան ճշմարիտ, զոր ընդունելու համար հաւո՛ւ չափ դատողութիւն ունենալ բաւական պիտի ըլլար։

Կա՞ն սակայն կարգ մը հայրեր կամ մայրեր—ու ըսել թէ ասոնք մեր մէջ մեծամասնութիւնն է որ կը կազմեն—որոնք ասիկա ընդունելով հանդերձ — ո՛հ, շատ վստահ եմ ասոր — տակաւին կը մնան անտարբեր ու կարեւորութիւն իսկ չեն տար իրենց զաւակին տարրական այն կրթութեանը, որուն առած ուղղութենէն միայն անմիջական օգնէն կախում պիտի ունենայ ապա ստանալիք կատարեալ, ճշմարիտ և հիմնական դաստիարակութիւնը, որուն ա՛յնքան կը ցանկան անշուշտ այդ երանելի ծնողքները։

Բայց ինչո՞ւ ասիկա, ինչո՞ւ այս հակասութիւնը։

Մէկ կողմէն հոգեւին ըղձալ ու ցանկալ բանի մը, ու միւս կողմէ սակայն—զարմանալի չէ՝—կարեւորութիւն չտալ, անտեսել իսկ այս բանը՝ որուն միակ միջոցովը կարելի պիտի ըլլար ձեռք բերել այդ ցանկալին. այսինքն՝ սա՛ղծող, ճշմարի՛տ դաստիարակութիւնը, մտաւորականին ու բարոյականին ազնուացումը, զարգացումը։

Եւ ի՞նչպէս։

Բացատրութեան համար երկար բարակ գաղափարային դեգերումներու և համոզիչ թիւր միջոցներու դիմել հարկ չկայ կարծեմ, ինդիրը ինքնին այնքան որոշ, այնքան բացայայտ է, և որու մասին չեն պակիր մեզի օրինակներ, որոնց ամէն օր շատ մը պարագաներու մէջ ականատեսը կ'ըլլանք։

Այն ինչ բանը, զոր օրինակ, ուրիշ արգիլել կ'ուզենք մեր պզտիկները, միւս կողմէ սակայն, մենք ասոնց առջեւ մեր արգիլած այդ բաներուն է՛ն կարկառուն գործնականութիւնը կը ցուցնենք մեր անձին վրայ։ Կարճ բացատրութեամբ մը, կ'ընենք ամէն տեսակ այն բաները, որոնցմէ խստիւ հրաժարիլ կը պահանջենք մեր պզտիկներէն։

Օրինակ։

Օ՜հ, ի՞նչ բան ատկէ շատ։ Ծխելը, եթէ կ'ուզէք, որու մասին ա՛յնքան խիստ կը գտնուինք մեր անչափահաներուն նկատմամբ, որ չենք ներեր ասոնց նոյն իսկ ծխել բառը բերանին իսկ առնել, առարկելով թէ չատ գէշ բան է ատիկա, թէ առողջութեան կը վնասէ, թէ վերջապէս ծխելը ամօթ բան է ըսելու չափ իսկ առաջ կ'երթանք շատ անգամ։ Մինչդեռ մենք, գերեն եղած ենք ասոր, ու բնական պահանջ մը դարձած է ալ մեզի ծխելը, ուրիշ բաներու իրե՛ւ պիտի ուզէինք։ Ցաճախ կրնանք դիմանալ, զոր օրինակ, անօթութեան, բայց սիկառի՝ կարելի՞ բան է։

Զեմ սխալիր այս մասին, կը կարծեմ, այնպէս չէ։

Ու այսպէս, կամ ասոր նման տակաւին քանի՞ քանի՞ օրինակներ։

Պարագաներ կան սակայն —ատոնցմէ՛ թելադրուած կը դրեմ արդէն այս տողերը— այնպիսի պարագաներ, որոց քով, վերը յիշուածները երկրորդական կը մնան իրենց կարեւորութեան ու կենսականութեանը տեսակէտով և որոց մասին բացայայտ ու որոշ գաղափար մը տալու համար էր անշուշտ որ մէջ բերի վերի այդ ակնյայտնի օրինակը։

Կը ճանչնամ շատ մը տարիքներ քիչ շատ առած կին թէ այր մարդեր՝ —ասոնք մեծ մասամբ չափահաններո՛ւ հայրեր կամ մայրեր են— որոնք, ամէն պատչաճութիւն մէկ կողմ դրած, կը գտնուին յանախ անվայել ու գծած անա՛նկ արարքներու մէջ, որոց առջեւ մանուկներ ինչպէս կրնան ինքզինքնին զսպել, ինչպէս կրնան ինքզինքնին զսպել ու ինքզինքնին զսպելու համար ինչ ուժ ունենան։

Ինչպէս ասիկա, ինչո՞ւ այս հակասութիւնը։

Մէկ կողմէն հոգեւին ըղձալ ու ցանկալ բանի մը, ու միւս կողմէ սակայն—զարմանալի չէ՝—կարեւորութիւն չտալ, անտեսել իսկ այս բանը՝ որուն միակ միջոցովը կարելի պիտի ըլլար ձեռք բերել այդ ցանկալին. այսինքն՝ սա՛ղծող, ճշմարի՛տ դաստիարակութիւնը, մտաւորականին ու բարոյականին ազնուացումը, զարգացումը։

Եւ ի՞նչպէս։

Բացատրութեան համար երկար բարակ գաղափարային դեգերումներու և համոզիչ թիւր միջոցներու դիմել հարկ չկայ կարծեմ, ինդիրը ինքնին այնքան որոշ, այնքան բացայայտ է, և որու մասին չեն պակիր մեզի օրինակներ, որոնց ամէն օր շատ մը պարագաներու մէջ ականատեսը կ'ըլլանք։

Այն ինչ բանը, զոր օրինակ, ուրիշ արգիլել կ'ուզենք մեր պզտիկները, միւս կողմէ սակայն, մենք ասոնց առջեւ մեր արգիլած այդ բաներուն է՛ն կարկառուն գործնականութիւնը կը ցուցնենք մեր անձին վրայ։ Կարճ բացատրութեամբ մը, կ'ընենք ամէն տեսակ այն բաները, որոնցմէ խստիւ հրաժարիլ կը պահանջենք մեր պզտիկներէն։

Օրինակ։

Օ՜հ, ի՞նչ բան ատկէ շատ։ Ծխելը, եթէ կ'ուզէք, որու մասին ա՛յնքան խիստ կը գտնուինք մեր անչափահաներուն նկատմամբ, որ չենք ներեր ասոնց նոյն իսկ ծխել բառը բերանին իսկ առնել, առարկելով թէ չատ գէշ բան է ատիկա, թէ առողջութեան կը վնասէ, թէ վերջապէս ծխելը ամօթ բան է ըսելու չափ իսկ առաջ կ'երթանք շատ անգամ։ Մինչդեռ մենք, գերեն եղած ենք ասոր, ու բնական պահանջ մը դարձած է ալ մեզի ծխելը, ուրիշ բաներու իրե՛ւ պիտի ուզէինք։ Ցաճախ կրնանք դիմանալ, զոր օրինակ, անօթութեան, բայց սիկառի՝ կարելի՞ բան է։

Զեմ սխալիր այս մասին, կը կարծեմ, այնպէս չէ։

Ու այսպէս, կամ ասոր նման տակաւին քանի՞ քանի՞ օրինակներ։

Պարագաներ կան սակայն —ատոնցմէ՛ թելադրուած կը դրեմ արդէն այս տողերը— այնպիսի պարագաներ, որոց քով, վերը յիշուածները երկրորդական կը մնան իրենց կարեւորութեան ու կենսականութեանը տեսակէտով և որոց մասին բացայայտ ու որոշ գաղափար մը տալու համար էր անշուշտ որ մէջ բերի վերի այդ ակնյայտնի օրինակը։

Կը ճանչնամ շատ մը տարիքներ քիչ շատ առած կին թէ այր մարդեր՝ —ասոնք մեծ մասամբ չափահաններո՛ւ հայրեր կամ մայրեր են— որոնք, ամէն պատչաճութիւն մէկ կողմ դրած, կը գտնուին յանախ անվայել ու գծած անա՛նկ արարքներու մէջ, որոց առջեւ մանուկներ ինչպէս կրնան ինքզինքնին զսպել, ինչպէս կրնան ինքզինքնին զսպելու համար ինչ ուժ ունենան։

Ինչպէս ասիկա, ինչո՞ւ այս հակասութիւնը։

Մէկ կողմէն հոգեւին ըղձալ ու ցանկալ բանի մը, ու միւս կողմէ սակայն—զարմանալի չէ՝—կարեւորութիւն չտալ, անտեսել իսկ այս բանը՝ որուն միակ միջոցովը կարելի պիտի ըլլար ձեռք բերել այդ ցանկալին. այսինքն՝ սա՛ղծող, ճշմարի՛տ դաստիարակութիւնը, մտաւորականին ու բարոյականին ազնուացումը, զարգացումը։

Եւ ի՞նչպէս։

Բացատրութեան համար երկար բարակ գաղափարային դեգերումներու և համոզիչ թիւր միջոցներու դիմել հարկ չկայ կարծեմ, ինդիրը ինքնին այնքան որոշ, այնքան բացայայտ է, և որու մասին չեն պակիր մեզի օրինակներ, որոնց ամէն օր շատ մը պարագաներու մէջ ականատեսը կ'ըլլանք։

Այն ինչ բանը, զոր օրինակ, ուրիշ արգիլել կ'ուզենք մեր պզտիկները, միւս կողմէ սակայն, մենք ասոնց առջեւ մեր արգիլած այդ բաներուն է՛ն կարկառուն գործնականութիւնը կը ցուցնենք մեր անձին վրայ։ Կարճ բացատրութեամբ մը, կ'ընենք ամէն տեսակ այն բաները, որոնցմէ խստիւ հրաժարիլ կը պահանջենք մեր պզտիկներէն։

Օրինակ։

Օ՜հ, ի՞նչ բան ատկէ շատ։ Ծխելը, եթէ կ'ուզէք, որու մասին ա՛յնքան խիստ կը գտնուինք մեր անչափահաներուն նկատմամբ, որ չենք ներեր ասոնց նոյն իսկ ծխել բառը բերանին իսկ առնել, առարկելով թէ չատ գէշ բան է ատիկա, թէ առողջութեան կը վնասէ, թէ վերջապէս ծխելը ամօթ բան է ըսելու չափ իսկ առաջ կ'երթանք շատ անգամ։ Մինչդեռ մենք, գերեն եղած ենք ասոր, ու բնական պահանջ մը դարձած է ալ մեզի ծխելը, ուրիշ բաներու իրե՛ւ պիտի ուզէինք։ Ցաճախ կրնանք դիմանալ, զոր օրինակ, անօթութեան, բայց սիկառի՝ կարելի՞ բան է։

Զեմ սխալիր այս մասին, կը կարծեմ, այնպէս չէ։

Ու այսպէս, կամ ասոր նման տակաւին քանի՞ քանի՞ օրինակներ։

Պարագաներ կան սակայն —ատոնցմէ՛ թելադրուած կը դրեմ արդէն այս տողերը— այնպիսի պարագաներ, որոց քով, վերը յիշուածները երկրորդական կը մնան իրենց կարեւորութեան ու կենսականութեանը տեսակէտով և որոց մասին բացայայտ ու որոշ գաղափար մը տալու համար էր անշուշտ որ մէջ բերի վերի այդ ակնյայտնի օրինակը։

Կը ճանչնամ շատ մը տարիքներ քիչ շատ առած կին թէ այր մարդեր՝ —ասոնք մեծ մասամբ չափահաններո՛ւ հայրեր կամ մայրեր են— որոնք, ամէն պատչաճութիւն մէկ կողմ դրած, կը գտնուին յանախ անվայել ու գծած անա՛նկ արարքներու մէջ, որոց առջեւ

ՆՈՐ ԴՊՐՈՑԸ

Դաստիարակութեան գաղափարը մեր մէջ ալ մուտ դուռ սա վերջին ամիսներուն մէջ, այնպէս որ այսօր ամէն Սեբաստիոյ Հայ որտի կատարեալ գոհունակութիւն մը զգալով կը հետեւի տղոց զարգացման գործին։ Տարի մը առաջ գրէթէ ոչ քահանայ ոչ դպրոց և ոչ ալ դպրոցի վրայ խորհող մէկը ունէինք՝ բայց վերջապէս գոյացաւ սա համոզումը թէ մարդը հաւասարապէս խմացական ու ընկերական բարոյական արարած մըն է՝ և թէ դաստիարակութիւնն է որ մարդս կատարեալ մարդ ընելու կը յաջողցնէ և թէ այդ նպատակին հասնելու համար՝ պէտք է ջանալ պահանջուած միջոցներուն դիմել։

Իրաւ է որ Սեբաստիոյի Հայերը շատուշ հասկցան կրթական այս գործին ստիպողականութիւնը, բայց այսօր ուրախ ենք ըսելու թէ՝ շատ քիչ ժամանակի մէջ (եօթը ամիս) փափաքուած արդիւնքը մէջտեղ բերուելով՝ գոհ ենք և ուրախ։ Ամէնէն առաջ խորհեցանք թէ վաթսուն տուն գաղթականներուս համար կ'արժէր ունենալ բանիրուն, հեռատես, գործունեայ ուսումնասէր քահանայ մը, հոգ չէ թէ մեծամասնութիւնը, հայերէն չգիտնալուն, հաւակառակ էր փոքրամասնութեան այս բարի գաղափարին։

Շատ կանուխէն բան գործ ըրած էինք մեզի Պոլիս և ուրիշ տեղերու դիմումներ ընել այս մասին։ Շատ փնտռտուքներէ վերջ ալ յոյսերնիս կարելու վրայ էինք կարծելս, երբ Տ. Մկրտիչ քահանայ Զըլղատեան՝ պաշտօնագրով մը մէկ շունչով հասաւ ու սկսաւ անմիջապէս եկեղեցիին բեմէն զգացնել ուսեալ դասակարգին թէ դպրոցի մը պէտքը անհրաժեշտ է Սեբաստիոյի Հայերուն համար։ Տէր Հօր անխոնջ աշխատութիւնները համոզիչ ու սիրուն խօսքերը՝ բաւական ատեն ապարդիւն մնացին, որովհետեւ «դպրոց մը վարելու պիտուէ չունինք» ցամաք խօսքը մէջտեղ կը դրուէր, Տէր Հայրը սակայն, քանի մը խօսք հասկցողներու ստորագրութիւն տալով զանոնք ապահովցուց որ եթէ երբեք դպրոցը իր պիտուէն չը գոցէ, ի՞նչ պիտի լրացնէ բացը։

Միւսնոյն ժամանակ գործին ստիպողականութիւն մըն ալ տուած ըլլալու համար, քանի մը ամիսներ առաջ դիմելով տեղւոյս Կուսակալութիւնն թախանձանօք խնդրեց և ստացաւ որ ի նպաստ Հայոց անդրանիկ դպրոցին ներկայացում մը տեղի ունենայ։ Շնորհուեցաւ հրամանը։ Ներկայացումը տրուեցաւ որոշուած օրը, Մնակեանի խումբին կողմէ, և 100 ոսկիի չափ զուտ հասոյթ մը գոյացաւ դպրոցին։ Ահա բաւին բո՛ւն նշանակութիւնը։

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ

ՔԱՍԻՄ 124

ԿՆՃՈՍ ՀԱՆԳՈՅՑ ՄԸ

ՎԷՊ

ՏԵՂԱԿԱՆ-ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԺԱ.

Երբ փողոց ելան, Սարգիս հանը կառապանին հրաման ըրաւ որ իրմէ առաջ Ս. Երրորդութեան եկեղեցիին առջեւը երթայ ու անտեղ ուշադիր ընթացքի մը ընէ թէ անցուդարձի կա՛յ. կառապանը արդէն իր բնական ուշիմութեամբը կռահած էր թէ ընտանեկան մեծ գաղտնիքը պարտկելու համար էր որ այս արտակարգ միջոցներուն կը դիմէր Սարգիս։ Ուստի անմիջապէս քայլերը փութացուց և Պալըք Բազարի առջեւ երթալով, սկսաւ անտարբերութեամբ հետազօտել շրջակայները։

Մէկ քանի զբօսաշրջիկներ կատարելապէս գինով վիճակի մէջ, թեւ թեւի մտած կ'անցնէին եկեղեցիին դրան առջեւէն։ Անոնցմէ ինքզինքը ծածկելու համար զգուշութեամբ խանութի մը փեղկին փակաւ։ Երկու վայրկեան չէր անցած, ուրիշ զոյգ մ'ալ հակառակ կողմէն եկաւ։ Կառապանը նկատելով որ ասանկ անցուդարձ մը անկարելի է իրենց նպատակին, վերադարձաւ Սարգիսի քովը, որ զամբիւղը թեւին տակ՝ կը սպասէր դուրսը։

Նշանացի հակցուց անտեղութիւնները և Սարգիսի հրամանին վրայ հետամուտ եղաւ կառք մը փնտռելու։ Արդէն ինքը հանրածանօթ էր արհեստակիցներուն մէջ, մանաւանդ բոլոր կառապաններն ալ գիտէին թէ կը ծառայէր միլիոնատէրի մը որ առատութեամբ կը վճարէր։ Ուստի հոն անգործութենէ մրափող երկու կառապաններն ալ առաջին հրամանին ոտքի ելան, և համրը անոնցմէ մէկուն ոսկի մը առաջարկեց՝ կառքն ու ձիերը օրուան մը համար վարձու տալու իրեն։

Ասանկ շահաւէտ առաջարկ մը բնականաբար սիրով ընդունուեցաւ կառապանին կողմէ, երբ մանաւանդ ինքն ալ չի պիտի վարէր ձիերն ու պիտի հանգստանար։ Անմիջապէս համակերպեցաւ և համրը կառքին վրայ ցատկելով առաջնորդեց զայն Սարգիսի քով։ Այս վերջինը պէպէքը հետն առած մտաւ կառքին մէջ որ սկսաւ դէպ ի Պոլսոյ կողմը առաջանալ։

Սարգիս դեռ որոշում մը չէր տուած ու կառքին մէջ գլուխը կը ճաթեցնէր աղջկան համար նպաստաւոր կարգադրութիւն մը ընելու, որպէս զի անքուելի սխալ մը չգործեր քեռորդիին զաւկին հանդէպ։ Հարիւրաւոր ծրագիրներ կ'անցնէին մտքէն և պարագային ստիպողականութիւնը առջեւ անոնց և ոչ մէկին ալ կրնար գործադրել։ Ինք կը կարծէր որ չատ դիւրաւ պիտի կրնար ապաստարան մը գտնել պէպէքին համար, սուրբ Երրորդութեան եկեղեցիին դուռը, քանի որ գիշեր ատեն ոչ ոք պիտի գտնուէր հոն։ Բայց հիմա որ հաշիւը սխալ ելած էր, կ'ամաչարէր ժամ առաջ վերջացնել ինդիրը, երբ այնչափ սիրտ հատնումով յաջողած էր բաժնել պէպէքը մօրմէն։

Սարգիսի այս խոհերուն մէջ կառքը հասած էր կամուրջին գլուխը, ուրկէ անցաւ դիմաց և հոն կառապանը պահ մը կանգ առաւ հետեւելիք ուղղութեանը համար հրահանգ խնդրելու։

Սարգիս գլուխը դուրս հանեց և ցած ձայնով մը

—Գում-Գաքռ, չեչտեց։

Քառորդ մը ետք արդէն կառքը հասած էր Գում-Գաքռի հրապարակը, ուր վար իջաւ Սարգիս, պէպէքը պարտնակող զամբիւղը թեւին տակ առած և կառապանին պատուիրելով որ հոն սպասէ. ինքն ալ դէպ ի մայր-եկեղեցի ուղղուեցաւ։

Դեկտեմբերի սոսկալի ցուրտ մը մինչև ոսկորները կը թափանցէր խեղճ մարդուն, որ ընտանեկան պատիւը փրկելու նախանձախնդրութիւնով իր բնաւորութեան բոլորովին հակառակ ասանկ գողունի գործերու ստիպուած էր զիջանիլ։ Պէպէքը չկրնալով դիմանալ ցուրտին ու անօթութեան ազդեցութեան, սկսաւ ճչել։

Հակայ մարդը չուարեցաւ մնաց։ բան մը չէր կրնար ընել. սոսկալի մթութիւն մը կը պիրէր փողոցին մէջ. զամբիւղը բացաւ. ձեռքովը շօշափելով գտաւ ծծակը՝ զոր աղջկան բերանը դնելով սկսաւ օրօրել զայն։ Մէկ երկու վայրկեան ետք երբ հանդարտեցաւ պէպէքը, շարունակեց իր ճամբան, և Պատրիարքարանի անկիւնէն դառնալով հասաւ Մայր-եկեղեցիի մեծ դրան առջև, ուր խոր լռութիւն մը կը տիրէր։ Բիչ մը առեն անշարժ կեցաւ, երկու փողոցները միանգամայն ուշադիր կերպով գննելով. անցուդարձ չկար, ոչ իսկ ձայն մը կը լսուէր փողոցին մէջ, տուներուն ամբողջ ճրագները մարած էին գիշերուան այն պահուն։

Վճռական վայրկեանը հասած էր, Սարգիս անբացատրելի սրտագողով մը հատս վերարկուին տակէն հանեց զամբիւղը. խղճի խայթը սոսկալի կերպով կը տանջէր զինք։ Պահ մը զղջաց իր այս արարքին վրայ և մտադրեց ամէն նկատում ոտքի տակ առնելով մօրը վերադարձնել զաւակը, բայց այս զղջումը չկրցաւ երկարատեւ ըլլալ. ձեռքովը կրկին շօշափեց ծծակը և տեսաւ որ թշուառ աղջիկը կը ծծէր զայն։ Սիրտը փղձկեցաւ, և արցունքներու տարափի մը տակ աղջիկը զամբիւղին մէջ լաւ մը պատապարելէ ետք, զայն դրաւ եկեղեցիին դրան առջեւ, և ինքզինքին մը հեռուն փողոցին մէկ խորը քաշուած սկսաւ անձկանօք սպասել այս եղեռնական պարարքին վախճանին։ Այն ատեն յիշեց Մելինէն և աչքին առջեւ ներկայացաւ դժբախտ մօր անտանելի կացութիւնը։

Տասը վայրկեան չէր անցած, աղջիկը դրան առջեւ զետեղելէն, երբ զարմանքով տեսաւ որ փողոցին հակառակ կողմէն ատուեր մը դուրս ելաւ և գաղտագողի քայլելով սկսաւ դէպ ի եկեղեցի առաջանալ, ամէն քայլափոխի տատամսելով ու գողի մը նման չորս կողմը միշտ հետախուզելով։ Անծանօթին այս շարժուձեւերը տարօրինակ թուեցան Սարգիսի, որ պահ մը պէպէքը մոռնալով սկսաւ ամբողջ ուշադրութեամբ հետեւիլ անոր։

Մարդուկը որ զինքը չէր տեսներ, փողոցին մէջ մէկ երկու վայրկեան սպասելէ ետք, տեսնելով որ անցուդարձ չկայ, թեւին տակէն բան մը հանեց և նոյնպէս դրաւ եկեղեցիին երկրորդ դրան առջեւ ու քիչ մը հեռու քաշուեցաւ։

Սարգիս հակառակ իր յուզումներուն ու անմխիթար վշտին չկրցաւ խնդուքը զսպել այս տեսարանին առջեւ, և սկսաւ աւելի հեռաքրքրութեամբ սպասել այս խիստ թատերական ներկայացման վախճանին։

Անծանօթին հեռանալէն քիչ ետք, լացի մանկական ձայն մը եկաւ եկեղեցիին դրան առջեւէն, ուր կրկին մօտեցաւ անծանօթ ատուերը և երբ տղեկին հետ կը զբաղէր, անմիջապէս եկեղեցիին կողմնակի դռնէն հուժկու մարդ մը դուրս ելաւ, որ անծանօթին վրայ խոյանալով, սկսաւ խստիւ յանդիմանել զայն ու հարցաքննել հոն դրուած առարկային նկատմամբ։

(Շարունակելի)

թեամբ քահանայ մը՝ որ արժանի է իր հօտին համարումին։

Այս աշխատութիւններուն առջեւ՝ ա՛լ ստիպուեցան տեղի տալ քանի մը ջոջ աղաներ։ Անկէ վերջ Տէր հայրը աւելի ազատ ասպարէզ գտնելով սկսաւ իր բոլոր ուժովը կրթական այս գործին պաշտպանիլ ու թող չի տալ որ հայ տղաքը օտար լեզուի մէջ մաղուին՝ ու չնայելով տուաւ դպրոց մը միւնոյն ժամանակ բերել տալով իր պաշտօնին գիտակցութիւնը ունեցող օրիորդ մը։ Ասոիկա մեզի համար առաջին դպրոցն է, նոր, ամէն բան նոր է ուրեմն Սեւանիկցիներուս համար։ Եկեղեցի, քահանայ, դպրոց, վարժուհի, քանի մը տարիներ առաջ մեզի տրուած բաներ չէին, բայց այսօր իրաւունք ունինք պարծենալու մենք ալ մեր կարգին այդ մասին։ Այս նպատակով է որ անցեալ նոյ. ի սկիզբները Պոլսէն (Իսկիւտար) Օր. Մանիկ Ոսկերչեանը կանչուելով նոր մանկապարտէզ մը հիմնուեցաւ։ Օր. Մանիկ Ոսկերչեանը իր փորձառութիւններուն կրթնելով, յաջողեցաւ բոլոր Սեւանիկցիներուս համակրութիւնը իր կողմը հրաւիրել։ Առաջին ամիսներուն մէջ քսան, քսանը հինգ տղաքներ հազիւ կը յաճախէին դպրոց, կամ աւելի ճիշդը կարելի եղաւ դնել։ Բայց երթալով ասոնց թիւը շատցաւ, այնպէս որ այսօր 50ի մօտ տղաքներ իրենց մանկապարտէզի սիրուն հագուստներով կ'անցնին ու կ'երթան մանկապարտէզ։ Օր. Ոսկերչեանը մանկապարտէզի փայլուն վարժուհի մը, մանկավարժական արդի դրութեան հմտամտ ու ցիրսպէհան ուղղութեամբ լարած է մանկապարտէզը, ուսուցանելով տղոց մանկապարտէզի ուսումը և նախնական կրթութիւնը։

Միւս կողմէ ալ Տէր Հայրը դպրոցին վերին հսկողութիւնը ստանձնած ըլլալով, իր կարգի տղաքը առաջ տանելու ամէն միջոց խորհելէ չի դադրիր։ Ուրեմն իրաւունք ունինք՝ «բաղդաւոր ենք» ըսելու քանի որ մեր պահանջումներուն համապատասխանող քահանայ մը ու վարժուհի մը ձեռք ձգած ենք։ Ց. ՄԻՐԱՑԷԼԵԱՆ

Սեւանիկ

ԱՐՏԱՔԻՆ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԴԻՒԱՆԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆԸ Ծ. ԱՐԵՒԵԼԵՒ ՄԷՋ. — Բէքինէ առնուած լուրերը տարօրինակ են։ Օր մը առաջ հեռագրուեցաւ թէ Ռուսները Նիուչուանկ մտնելով գրաւեցին բերդերը։ Երկրորդ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Լիաօ գետին բերանը բերդերուն գրաւումը ուժամանակեայ էր, և թէ Ռուսները նորէն ետ քաշուեր են։ Հետեւաբար խնդիրը կորսնցուցեր է ելեր իր ծանր հանգամանքը, թէեւ մէկ խորհրդաւոր կը նկատուի, որովհետեւ Նիուչուանկէն այս լուրերը տուող պաշտօնատարը Չինաստանի օտարազգի պաշտօնատարներուն ամէնէն կարողներէն մին է։

* * * Իբրեւ հետեւանք Շանկայի մէջ տեղի ունեցած Չինացիներու դատարման, և Ճարտնի մայրաքաղաքին Թոքիոյի մէջ Չինացիներուն դատարման, ի մասին Ռուսիոյ գործողութեան Մանչուրիոյ մէջ, Չինացի փոխարքաները և կառավարիչները հեռագրեցին Բէքինի կայսերական Աւագ Խորհուրդին թէ պէտք է կառավարութիւնը անյողդողդ մնայ օտար (ռուսական) յարձակման դէմ։

* * * Չինական ջուրերուն անգլիական նաւատորմին վերին հրամատար դերծովակալ Սըր Սայրիրին Պրիճ եշ. օր Հանքէու ժամանեց Կլօրի զրահաւորով։ Առաջին մեծ և առաջնակարգ անգլիական զրահաւորն է որ կ'երեւի Դեղին ծովու ջուրերուն մէջ։ Կլօրի գետն ի վեր գնաց 17 ծովային մղոն արագութեամբ, իր երեւումը ցնծութիւն և ոգեւորութիւն պատճառեց Չինացիներուն մէջ։

* * * Միացեալ Նահանգաց Բէքինի դեսպան Մր. Բանճըր իր կառավարութեան հաղորդեց երկայն յիշատակագիր մը, որով կը հաստատէ Ռուսներուն Նիուչուանկ մտնելը և դարձեալ անկէց քաշուիլը։ Արտաքին գործոց նախարարը ասոր վրայ որոշեց ո և է պաշտօնական գործողութիւն յետաձգել ի մասին Ռուսիոյ չարժումներուն Մանչուրիոյ մէջ, մինչեւ որ իրողութիւններուն վերայ ապահով ըլլայ, և Մանչուրիոյ մէջ Ռուսիոյ անհամանալի և երկդիմի կացութիւնը ինքնին պարզուի, որովհետեւ չատ գժուար է որոշ ընթացքի մը հետեւիլ այժմ Ռուսիոյ և Ճարտնի զանազան չարժումներուն հետեւանքով։ Ուաշինկդընի ռուս դեսպան կոմս Բասինի կը հերքէ թէ Ռուսիա ետ տուած խօսքը բռնաբարած է, և կ'ըսէ թէ Մանչուրիոյ մէջ իր առած քայլերը ինքնապաշտպանութեան համար են միայն։ Ամերիկան մայրաքաղաքին հարաւական դեսպան Մր. Թաքահիրա խորին մտահոգութիւն կը յայտնէ Ռուսիոյ գործերուն մասին։ Կ'աւելցնէ թէ Ճարտնական նաւատորմին գարնանային ռազմափորձերը քաղաքական նշանակութիւնէ զուրկ են։ Մր. Հէյ համոզուած է թէ միացեալ գործողութիւն աւելորդ է ի մասին Ռուսիոյ արարքներուն Մանչուրիոյ մէջ, և կը յայտարարէ թէ Միացեալ Նահանգները հանդիսատեսի դեր մը պիտի կատարեն առայժմ։ «Նիւ Եորք Թայմզ» կ'ըսէ.— Ռուսիա պարտաւորուած է Մանչուրիայէն դուրս ելնել, որովհետեւ իրեն դէմ ունի Ամերիկան, Անգլիան և Ճարտնը։ Այս սեսակ կազմութեան մը դէմ մաքառիլը յուսահատական է Ռուսիոյ համար Խաղաղական Ովկիանոսին կամ Ծ. Ասիական ծովափունքներուն վրայ։ Թէեւ կարելի է անմիջական ներկայիս մէջ պատերազմին առաջքը առնել, սակայն շատ մը նշաններ կան թէ Ռուսիա Մանչուրիայէն ա՛յն ժամանակ միայն պիտի ելնէ երբ իրմէն դերազանց Տէրութեան մը քշուի դուրս։

ՆՈՐ ՀԵՌԱԳԻՐ ԲԵԹԻՆԷ.—Ռուսիա հաւանեցաւ նոր քննութեան ենթարկել Կեդրոնական Մանչուրիայէն իր դուրս ելնելուն պայմանները, Չինաստանի դիտողութիւն ընելով երեք կէտերու վրայ։ Առաջինը կը վերաբերի ցամաքի կողմէ սահմաններու փոփոխութեան Լիաո գետին հովիտին մէջ, երկրորդով կը պահանջուի առեւտրական նոր նաւահանգիստներու բացումը և օտար նոր հիւպատոսներու անուանումը, և երրորդը կը վերաբերի Մօնկոլիոյ արդի վարչային ձեւին փոփոխութեան։ Չինու արտաքին գործոց պաշտօնարանին խորհրդականը կ'ըսէ թէ վարչապետ Չինկ իշխան տեղի չի տար Ռուսիոյ, և մտադիր ալ չէ տեղի տալու, և կը պահանջէ որ նախ Ռուսները Մանչուրիայէն դուրս ելնեն, և ապա Չինաստան նկատողութեան պիտի առնէ այդ ու այդպիսի խնդիրներ, որոնք միջազգային հանգամանք ունին։

* * * Լոնտոնի ռուս դեսպան կոմս Պէքէնտորֆ յայտարարեց Անգլիոյ արտաքին գործոց նախարար Լորտ Լէնսդաունի թէ Ռուսիա բնաւ դիտաւորութիւն չունէր գոցելու բաց դուռը Մանչուրիոյ մէջ։ Անգլ. կառավարութիւնն ալ առ այժմ բաւ կը համարի Ռուսիոյ կայսեր ներկայացուցիչին խօսքը, և Բեքինէ ու Թոքիոյէ եկած նպատակաւոր հեռագիրներուն այնքան հաւատք չընծայեր։

* * * Գերման կէս-պաշտօնական թերթերը կը յայտարարեն դարձեալ թէ Մանչուրիոյ խնդրին մէջ Գերմանիա կատարելապէս չեզոք է, բայց կը յարեն թէ Անգլիա Ճարտնի հետ միացած չի կրնար ճնշում բանեցնել Ռուսիոյ վրայ, և Միացեալ Նահանգներն ալ երբեք պիտի չգործակցին այդ երկու Տէրութիւններուն։

ՎԵՆԵՑՈՒԷԼԱ ԵՒ ՏԷՐՈՒԹԻՒՆԸ.—Վենեցուէլեան զօրավար Վէլոզդինի, որ առաջին կարգի դիւանագէտ մը և գործի մարդ մէն է, պիտի այցելէ Անգլիա, Ֆրանսա, Գերմանիա, Իտալիա, Հոլանտա, և Պելժիա իբրեւ լիազօր պատուիրակ Վենեցուէլայի և այդ Տէրութիւններուն միջեւ բոլոր առկախ խնդիրները կարգադրելու համար, այսինքն Վենեցուէլայի օտար առնելիքներուն պահանջքները գոհացնելու համար։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱ.—Պերլինի մէջ հրատարակուած էջս պաշտօնական տեղեկութիւն մը կը հաստատէ թէ Գերման կառավարութիւնը չատ վիրաւորուած է Անգլիոյ անքաղաքավար վարմունքէն։ Գերմանիա, կ'ըսէ, պօէրասէրներուն ականջ չկախեց հանրակ Գերմանիոյ հանրային կարծիքին, բայց Լոնտոնի կառավարութիւնը թոյլ կուտայ որ Գերմանատեաց պայքարը մղուի Անգլիոյ մէջ։ Կէս պաշտօնական գերման զեկոյցը Գերմանիոյ մասին Անգլիոյ վարմունքները թուելէ վերջ, այսպէս կ'եզրակացնէ.—«Ժամանակը եկած է Անգլիայէն հեռանալու բացորոշապէս, և իրեն հասկցնելու թէ Գերմանաց և Անգլիացւոց քաղաքավարութիւններուն թուականը վերջնականապէս գոցուած է։»

ԳԵՐՄԱՆ ԲԱՆԱԿԸ.—Պատերազմական նախարարը Ռայխսդակին պիտի ներկայացնէ օրինագիծ մը որով կ'առաջարկէ նոր վաշտ մը աւելցնել հետեւակազօրաց մէն մի գունդին վրայ, որ այժմ երկու վաշտ միայն կը բաղկանայ։ Մինչեւ ցարդ, սահմանագիծի զօրագունդերը միայն երրորդ վաշտ մը ունէին։ Այս առաջարկութիւն, եթէ ընդունուի, 43 նոր վաշտեր պիտի աւելցնէ գերման բանակին վրայ, այսինքն 30,000 զօրք աւելի։

ՎԻԵՐՋԻՆ ՊՕԷՐ ԳԵՐԻՆԵՐԸ.—Անգլիացի հարիւրապետ Ման, Սէյլանէն դառնալով, կը պատմէ թէ դեռ այդ քաղաքը գտնուող պօէր գերիները չեն ուզեր հաւատալ թէ Թրանսվալի պատերազմը վերջացած է։ Կը կասկածին իրենց բարեկամներուն նամակներէն ու թերթերէն թէ Անգլիոյ անքաղաքավար վարմունքէն։ Գերմանիա, կ'ըսէ, «Թրուբի» թերթին խմբագրապետ Մր. Լապուշէր և ուրիշ նշանաւոր անձնաւորութիւններ յօդուածներ կամ նամակներ գրեցին ամերիկեան «Նիւ Եորք Ուորլտ» թերթին, ի պատիւ Մր. Բուլիցերի այդ թերթին խմբագրապետութեան քսաներորդ տարեդարձին։ Մր. Պալֆուր կ'ըսէ.— «Աւելորդ է հաստատել ձեզ թէ իմ մեծ բաղձանքս է ամէն կերպով իմովսանն զօրացնել մեր երկու երկիրներուն միջեւ վստահութեան բարեացակամութեան զգացումները, և եղբայրութիւնը։»

ԷՖՈՒԱՐՏ Է. ԵՒ ՎԻԼՀԷԼՄ Բ.— Անգլիոյ թագաւորը այս տարի Պերլին պիտի չայցելէ։ Եթէ Ն. Վեհափառութիւն իր բժիշկներուն խորհուրդով Հօմբուրկ երթայ ամրան, Գերման կայսեր հետ հանդիպումը անպատճառ պիտի ըլլայ, բայց չի յուսացուիր որ Հօմբուրկ ալ երթայ։

ՈՂՈՂՈՒՄՆԵՐ ԿԵԴՐ. ԱՍԻՈՅ ՄԷՋ.— Անդրկասպեան երկաթուղին ծանրապէս և ընդարձակ ասիճանի վրայ վնասուած է, և հաղորդակցութիւնները բոլորովին ընդհատուած են։ Ասխապատի և Մէրվի միջեւ Թէճէնտ և Մուրղապ գետերուն աղետալի ողողումներուն պատճառաւ։ Թէճէնտի կայարանէն մինչեւ Թաքրը գիծը մասամբ խորտակուած է անագին ողողումներէն։ Ութը օր մինչեւ 18 ոտնաչափ ջուրի մէջ թաղուեցաւ Մէրվ քաղաքը, և ջուրերուն քաշուելուն նշանն ալ չերեւար։ Մարդու կորուստը տակաւին աստուգուած չէ, բայց կը վախցուի որ շատ մեծ է։

ԳԵՐՄԱՆ ՊՕԷՐԱՍԷՐՆԵՐԸ.— Գերման պօէրասէր կուսակցութեան անդամները հիմակ ալ իրարու հետ գրժտուած են։ Պատուելի Շօվալիէր, որ Գերմանիոյ պօէրասէրներուն թարգմանն էր, հիմնած էր կարգ մը գերման պօէրասէր դաշնակցութիւններ, և խիստ ոճով հակաբրիտանական յօդուածներ գրած էր լրագիրներու մէջ, անուանարկութեան դատ բացած է հանրածանօթ համադերման Տր. Ռայսման Կրօնի դէմ, որ չէր յաջողած Պօէր զօրավարներուն համար գերման Կայսրէն ունկնդրութիւն մը յաջողցնել։ Դատարանը վճռեց թէ Շօվալիէրի բառերը նախատական էին Կրօնի համար, և հետեւաբար յօդուածը հրատարակող թերթը դատապարտուեցաւ 75 մարք տուգանքի։

ԱՆԳԼԻՈՅ թագաւորն ու թագուհին այս Բ. մեծ հանդիսաւորութեամբ Սկովտիա մեկնեցան։ Իրենց առաջին արարողական այցելութիւնն է այս Սկովտիոյ։ Նոցին Վեհափառութիւնք Էտինպուրկ պիտի չընակին, այլ Հոլիրուտ, որուն դիրքը գերազանց է Սկովտիոյ մէջ։ Անկէց է որ թագաւորն ու թագուհին փառաւոր մուտք մը պիտի գործեն Էտինպուրկի մէջ։

ՄԵՆ ՀՐԴԵՀ ԲԱՆԱՏԱ.— Բանատայի մայրաքաղաքը, Օթավա, քիչ մնաց նշաւակ պիտի ըլլար ահագին հրդեհի մը որ կրնար երեք տարի առաջուան հրդեհէն աւելի աղետաբեր ըլլալ։ Անցեալ կիրակի օր, ժամ 3ին քաղաքին արեւմտեան մասին մէջ դիզուած առաղներու բռնկեցան։ (Երեք տարի առաջուան հրդեհն ալ սկսեր էր ծագեցաւ)։ Կրակը սկսաւ դէպ ի քաղաքը առաջանալ, խիստ հովէն ճարակ գտնելով։ Ամբողջ մէկ ժամ կարելի չեղաւ ջուր գտնել, կեդրոնական ջրամբարին մեքենական խանգարման պատճառաւ։ Բարեբախտաբար սկսաւ կրակը ետ երթալ իր եկած ուղղութեամբ և քաղաքը ազատեցաւ չնորհիւ բարձր ապառաժի մը, որ արգելք եղաւ հրդեհին կատաղութեան։ Երեք տարի առաջուան հրդեհէն տարբերութիւնը այն էր որ այս անգամ կրակը ծագեցաւ մայրաքաղաքին համանուն գետին բուն կեդրոնէն, մինչ երեք տարի առաջ սկսած էր Հըլի արուարձանէն։ Մինչեւ մէկ մղոն երկայն և քանի մը հարիւր եարտա լայն ընդարձակութեամբ մի՛ոն մը վրայ տարածուեցաւ կրակը։ Երկու միլիոն ոսնաչափ ատաղձ հրոյ ճարակ եղան, ինչպէս նաեւ երեք հարիւր չէնքեր։ Հաղար հոգի անպատսպար են։ Կ'ըսուի թէ հրդեհը չահամոզ հրձիգի մը գործն է։

ԱՌԱՋԻՆ ՕԴՈՄՈՊԻԼ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ.— 1903, Մայիս 1ը պատմական թուական մնն է աւստրիական երկաթուղիներու տարեգրութեան մէջ, որովհետեւ առաջին օդոմոպիլ (ինքնաշարժ) երկաթուղիին բացման թուականն է։ Երկրորդական երկաթուղիներուն համար նոր թուականի մը սկզբնաւորութիւնն է։ Վիեննայի Բօնարէգ տան կողմէ չինուած երկու չոգեշարժ օդոմոպիլներ ճամբայ հանուեցան։ Կաթսան և բոլոր մեքենաները առաջամասին վրայ կը գտնուին։ Ուղեւորներուն խուցը անկէց զատուած է։ Օրինական արագութիւնը ժամը 25 քիլոմէդր է։

ՍԷՆԴ-ՊԷՕՎ.— Բարիզի Մօնբարնաս գերեզմանատան մէջ կիրակի օր բացումը կատարուեցաւ մեծահռչակ քընադատ գրագէտին ի յիշատակ կանգնուած արձանին։ Ճաւեր արտասանեցին Սէնդ-Պէօվի վերջին տարիներուն բարեկամը և քարտուղարը Մ. Թռուպա և Կասթոն Տէշան։ Այս առիթի կը յիշատակուի թէ Սէնդ-Պէօվ խիստ յաճախ գրագիր կը փոխէր։ Դլխաւոր պատճառներէն մին այն էր որ Սէնդ-Պէօվ դժուար կը գտնէր իր ուղածին պէս մէկը որ կարենար նմանցնել իր գիրը, որ տարօրինակ կերպով դէշ էր և խիստ դժուարընթեռնելի։ Մեծանուն քնադատը յաճախ ձեռքի կարկամութիւն կ'ունենար, ինք չէր ուզեր գրել, բայց տեսակ մը գրական պնդասիրութեամբ կ'ուզեր իր թղթակիցներուն այնպէս հաւատացնել թէ իր ձեռքով ի՛նքագիրներ կ'ստանային։ Սէնդ-Պէօվ չատ կը բարկանար իր գրագիրներուն, երբ չէին կրնար նմանցնել իր գիրը։ անոնցմէ մին կ'ըսէր անցեալ օր.— «Երբեք չկրցայ յաջողիլ նմանցնել Սէնդ-Պէօվի գիրը, ես որ սոսկալի գիր ունիմ»։ Ինքնագիր հաւաքողներուն ականջը խօսի։

ԳԱՏԸԳԻՒՂԻ մեր մեծայարգ բաժանորդներէն կը խնդրենք որ հաճին մեր գործակալ Սարգիս աղա Բիւրաբանի դիմել իրենց թերթերը ստանալու համար, եղած նոր կարգադրութեան համաձայն։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԲԱՐԻԶ, 13 Մայիս.— Կրօնքներու նախարարը Օպէրվիլիէի աւագերէցին թոյակը կտրեց, արտօնելուն համար ոչ—արտօնեալ Միաբանութեան անդամ Ճիզուիթի մը որ իր եկեղեցին մէջ քարոզ խօսի։

ՌԱՑԻՆՀԱԼ.—Օրանժի Հանրապետութեան նախկին նախագահ Մ. Շդէյն իր ընտանեաց հետ հոս հասաւ, ամառը անցընելու։

ՄԱՏՐԻՏ. — Արդի գահլիճին մէջ ո և է փոփոխութիւն տեղի պիտի չունենայ։ Մ. Սիլվէլա կոչում կ'ընէ բոլոր պահպանողականներուն և ազատականներուն աջակցութեան, միւս հակառակ կուսակցութեան դէմ ոգորելու համար։

ԲԻՇԴԱ.— Վարչապետ Մ. Սէլ հարցապնդման մը պատասխանելով յայտարարեց թէ ամէն միջոց ձեռք առնուած է Խրուադիոյ մէջ ծագած անհամաձայնութեան պատճառաւ։

ՍԹՕՔՀՕԼՄ.— Կառավարութիւնը որոշեց խուզարկիչ խումբ մը ղրկել երկրախոյզ Նորտէնսքիօլտի արշաւախումբին եռուէն, որ երկար ատենէ ի վեր մեկնած էր հարաւային բեւեռ, և որմէ ցարդ ո և է լուր չէ առնուած։

ԲՐԵԳՈՐԻԱ.— Բուռն պայքար մը կը կազմակերպուի, պարտաւորելու համար կառավարութիւնը որ արտօնէ ասպացի գործաւորներու մուտքը Հարաւ. Ափրիկէի մէջ։

ՊԵՐԼԻՆ.—Վիլհէլմ կայսեր Հռոմէ վերադառնալէն ի վեր, ձիզուիթներուն վերադարձը արտօնող օրինագծին դէմ բողոքները տակաւ կ'աւելնան։ Հաւանաբար օրինագիծը ետ պիտի առնուի։

—Վիլհէլմ կայսրը պաղառութեան մը հետեւանքով սենեակէն դուրս չելներ։

"ՄԱՆԶՈՒՄԷ„Ի ԲԱՑԱՌԻԿ ԹԻՒԵՐԸ

601—607

Շատեր փափաք յայտնած ըլլալով ունենալ Մանզումէի անցած չաբթու հրատարակուած բացառիկ թիւերը, կարելի եղաւ չափով հայթայթեցինք զանոնք և այսօրուընէ սկսեալ փափաքողներու տրամադրութեան տակ կը դնենք։

Ինչպէս յայտնի է Մանզումէ իր Գ. տարեշրջանը թեւակոխելուն առթիւ, երեք օր առանց ծանուցումի և չորս էջը ամբողջ յօդուածներով հրատարակուեցաւ, որուն համար հրապարակի վերայ է՛ն ծանօթ և սիրուած գրողներ իրենց ինքնագիր յօդուածները ղրկեցին։ Բայց այդ բոլոր յօդուածները, մեզի կարելի չըլլալով երեք թիւի մէջ ամփոփել, զանոնք չարունակաբար հրատարակեցինք միւս թիւերուն մէջ ալ։

Այսպէսով մեր նոր տարեշրջանին առթիւ հրատարակած բացառիկ թիւերը 600ԹԸ հասեն թիւ 601—607։

Փափաքողները կրնան այս բացառիկ դրական թիւերը ստանալ տպարանէս, իրենց սովորական գիներով, այսինքն 7 հատը 70 փարա։

Իսկ դատառներէն պէտք է ղրկել 100 փարանոց օսմ. նամակադրոյմ։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

ՖԷՐԻԳԻՒՂԻ Թաղեցիները հետեւեալ հանրագրութիւնը մատուցած են երէկ, Ս. Պատրիարք Հօր, իրենց եկեղեցիին չուրջը դարձած ծանօթ խնդրին առթիւ։

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայր,

Թաղեցիներս մեծ խնդութեամբ ողջունած ըլլալով մեր սիրելի եկեղեցիին վերաշինութիւնը, չնորհիս Աստ. Զեր նոր պէյ Մէրհամէթճեանի, աղօթով ենք յիշեալ մեծանձն բարերարին կեանքին, և միանդամայն թաղային գործերը իրենց անկիրպարան վիճակէն ազատելու համար վեհանձնաբար Թաղ. Խորհուրդի ատենապետութիւնն ալ սիրայօժար ընդունելը և օր աւուր գործադրութեանց մղում տալը մեծ հրճուանօք կը դիտէինք, սպասելով նաեւ որ Թաղիս խարխուլ վարժարանը ևս վերաշինելու ձեռնարկը մօտ օրէն տեսնելու երջանկութիւնը պիտի ունենայինք, բայց և այնպէս, ինչպէս Զեզ ծանօթ է Սրբազան Հա՛յր, անտեղի մինչ դէպեր մեր ուրախութիւնը կէս ճամբան թողելու պէտք ըրին։

Թաղին քահանաներուն և Թաղ. Խորհուրդի միջեւ տեղի ունեցած անվայել բանակռիւ մը, Զեզնոր պէյի սրտմտելով տանել քայլը և Թաղ. Խորհրդոյ ատենապետութենէն ևս հրաժարիլը ի լրոյ իսկացած ըլլալով, ցաւ ի սիրտ կուգանք ասա Զերդ Սրբազնութեան ներկայիս սոյն հանրագրիս բուն նպատակը։

Թաղեցիներս հանդէպ Զեզնոր պէյի, պակասութեան մէջ չգտնուելով և մինչ իրեն՝ մեր Թաղի գործերուն գլուխը գտնուիլը փափաքող ըլլալուն, իր հրաժարումը ցաւ պատճառած է ընդհ. Թաղեցիներուս, և մանաւանդ անպաշտան կերպով օրթոթերներու մէջ Ֆէրիգիւղի եկեղեցին Բերայի եկեղեցիին իրաւասութեան ենթարկելու պէս խօսքեր գրուած ըլլալը, տխուութիւն պատճառած է Թաղիս մէջ։

Արդէն տարիներ առաջ Ֆէրիգիւղի պատ Թաղ մը գտնուիլը չատ օգտակար համարուելուն համար էր որ Բերայէն անջատուած էր Զեր Պատրիարքական կարգադրութեամբը, և հիմայ դարձեալ նախկին վիճակին ենթարկելը պարզապէս Թաղեցիին վրայ վտահութիւն չունենալ և կամ պզտիկ տղու մը պէս գլխուն վերեւը խնամակալ մը կարգել կը նշանակէ, մինչդեռ Թաղիս մէջ և չրջակայքը—Շէյշլի, Նշան-Թաշի—պատուաւոր և բարեացակամ անձեր չեն պակսիր Թաղային գործերու գլուխ կանգնելու համար, եթէ օրինական հնարաւորութիւններով Թաղական Խորհուրդ մը կազմուի։

Ուրեմն ամէն ինչ միանգամ ընդմիշտ ճամբու մտցնելու համար կը խնդրենք որ նախ և առաջ պատուաւոր անձերէ ընտր. ժողով մը կազմուի Զեր Սրբազնութեան հրամանով, և օրինաւորապէս ընդհ. Թաղեցիներու քուէներուն դիմելով, նախապէս նշանակուելիք անհատներէ Թաղ. Խորհուրդ մը ընտրուի։

Այսպէս օրինական կերպով ընտրեալ Թաղ. Խորհուրդ մը պիտի կրնայ լրջօրէն նկատի առնել և հարթել անցեալ և ներկայ Թաղային գործերը չնորհիւ Զերդ Սրբազնութեան ձեռք առնելիք կտրուկ կարգադրութեանց։

Ահա այս է Թաղեցիներուս արդար և օրինաւոր բաղձանքը։

Մնամք Զեր Ս. աջը համբուրող
Ի դիմաց Թաղեցւոց
(Usnrագրութիւն)

ՍԻՍԻՆ կը հաղորդեն թէ, Կիլիկիոյ Հայոց կաթողիկոսը այս ամսուն վերջերը Կ. Պոլիս պիտի գայ իր երախտագիտութիւնը մատուցանելու Վեհ. Սուլթանին։ (Սեւվեք)

ՄՈՒՇԻ Առաջ. Տեղապահ Տ. Խորէն Վրդ. Պէհրիկեան Պատրիարքարան քաշուած հեռագիրով մը կը ծանուցանէ թէ, Մալազկերտի մէջ պատահած երկրաշարժէն չատ մը Հայերու տուներ ալ վնասուեր և մարդիկ ու բազմաթիւ անասուններ փլատակներուն տակ մնացեր են, և թէ ժողովուրդը թշուառ վիճակի մէջ ըլլալով օգնութեան կը կարօտի։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ հեռագրուեցաւ Բաղէշի նորընտիր Առաջնորդ Տ. Եղնիկ Ծ. Վրդ. Գալբաքճեանի, որ Խարբերդ կը գտնուի, թէ իր Բաղէշի առաջնորդութիւնը հաստատող Կայս. Պերաթը առնուած է։

ԱԿՆԵՑԻ Դէորգ էֆ. Բարսեղեանի ակէց առաջ Պատ. Կոնդակ մը չնորհուած էր, Ամենայ Ս. Հռիփսիմեանց վարժարանին արհեստական ճիւղը զարգացնելու համար հանգանակութիւն մը ընելու, մայրաքաղաքս բնակող Ակնցիներուն մէջ։ Բարսեղեան էֆ. 28 օսմ. ոսկի հաւաքած ըլլալով Ս. Պատրիարք հօր յանձնած է, որ Ակնցիներէն ղրկեց զայն իր նպատակին գործածուելու համար։

Տ. Տ. ԲԱՐԳԷՆ ԵՒ ՏԻՐԱՑՐ Ծ. վարդապետները առաջիկայ կիրակի է դիմաց Ս. Պատրիարք Հօր ներկայ պիտի գտնուին բանկալիի Մխիթարեանց վանատան մէջ, Հայր Եղիշէ Վրդ. Գաֆֆաճեանի համար տեղի ունենալիք հանդէսին։

ԱՌԱՋԻԿԱՑ ԿԻՐԱԿԻ Երեւման Խաչի Տօնին առթիւ, Մայր եկեղեցիի ժամերգութեանց պիտի նախագահէ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը, և հանդիսաւոր Ս. Պատարագ պիտի մատուցանէ Տ. Գնել Ծ. Վրդ. Գալէմքեարեան։

ԳՈՒՄ-ԳԱԲՈՒԻ աղքատախնամին Տնօրէն Խորհուրդը, Մայիս մէկին իր միամեայ չրջանը լրացուցած ըլլալով, հաշիւները աղքատախնամին Հիմնադրայ ժողովին պիտի ներկայացնէ։ Ցաջորդ Տնօրէն Խորհուրդի մը ընտրութիւնը 10—15 օրէն պիտի կատարուի։

ՎԱՀՐԻՃ Վրդ. Շահամեան, որուն անունն ալ կը գտնուէր Բալուի Առաջնորդարանի ցանկին մէջ, գրաւոր հրաժարական մատուցեր է Ս. Պատրիարք Հօր։

ԳՈՒՐՈՒ ՁԷՇՄԷԻ Ս. Երեւման Խաչ եկեղեցւոյ տօնախմբութեան առթիւ Կրօն. ժողովոյ Ատենապետ Տ. Գրիգորիս Սրբազան յառաջիկայ կիրակի Ս. Պատարագ պիտի մատուցանէ։

ԼՈՅՍ Շաբաթաթերթին Դ. տարեշրջանի Երդ թիւը վաղը հրապարակ կ'ելնէ ճոխ պարունակութիւնով։

ՎԱՀԱՆ ԹՕՇԻԵԱՆ ունի խմբագրական յոդուած մը Ամուսնական Հարցի մը չուրջ, ԹՈԹՎԱԿ՝ երգիծական թերուն գանթէզի մը, ՀԱՅԿԱՆՈՅՇ

ՄԱՌՔ՝ իր ի՛նչպէս և ի՞նչու գրելուն եղանակը ու պատճառը բացատրող գրուածք մը, ՊԵՐՆԱՐԻՆ գաւառական կեանքէ նորավէպ մը և ԱՄԲԱԿՈՒՄ ԳԻՒՂԵՏԵԱՆՈՍԵԱՆ՝ աղջիկներու միջեւ վիճաբանութիւն մը յանգաւոր, եւն. եւն.։

Իսկ ԼԻԼԱ գրուած է Թերթին չորս էջերը, իր զուարթ զաւեշտականով, ուր գրուած են մայիս մէկի ընտանեկան պատկերներ, բնական դրուագներով համեմուած։

Ինչպէս նաեւ Դէս-Դէն և Մաքի Զրօսանք։

ԼՈՅՍԻ տարեկան բաժնեգինն է գաւառաց համար 54, իսկ վեցամսեայ 27 ղրշ. ԿԱՆԽԻԿ։

ՄԵՐ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

ՄԵԾ. Կ. ԷՖ. Փ. (ԿԷՕՆԷՆ). — Ստացանք ձեր նամակը և թերթերը սկսանք ղրկել նշանակուած հասցէին։ Թերթիս տարեկանը 108 ղշ. իսկ վեցամսեան 60 ղշ. է, կրնաք փոսթով և կամ ուրիշ միջոցով մը մեր հասցէին ղրկել ձեր բաժանորդագինը։

ԹԷՍՃԻՀԱՐ

Շուրայի Տէվլէթ սաղմոսը էհլիյէթ վէ լեագաթը ճիհէթիյէ Շէհր Էմանէթ ճէլիլէսի մէճլիս ազասլանան սաատ. Պէքիր Քեամի պէյ էֆէնտի հաղրէթլէրինէ։

Շէհր Էմանէթ ճէլիլէսի մէճլիս ազալբը Շէհնէվար պէյէ Թէվֆիկ պույրուլմուշ տբը։

* * *

Անատօլը Օսմանլը Թիմուր եալ գումբանեասը ուսմուբը Թիւճարիյէ միւտիրի վէ գաւու քէթխիւտասը սաատ. Քիրեաքօ էֆէնտի հաղրէթլէրինէ Թէրֆիէն Ուլա սընփը էվէլի։

Մէսարիֆ Նէզարէթի սընիյէ միւֆէթթիշլէրինէն Թապիպ սաատ. Բէուոֆ պէյէ Թէրֆիէն Միրիմիրանլըգ։

Վէզայիֆը մէմուրիյէթլէրինի հիւսը իֆառէ միւշահէտ օլան իգտամ ու զայրէթլէրինէ մէպնի Տախիլիյէ Նէզարէթը ճէլիլէսի մէքթուպի գալէմի խիւլէֆաբնտան բրիֆթլու Քէմալ վէ Լութֆի վէ Սէլահատտին պէյլէրէ Սալիսէ ըութպէլէրի թէվֆիկ պույրուլմուշ տբը։

ՆԵՐՔԻՆ

ԹՆԴԱՆՕԹԻ ԴՈՐԾԱՐԱՆ. — Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ Կայս. Թնդանօթարանին և Նուարանին թնդանօթի գործարանները ևրոպական համանման հաստատութեանց հաւասար վիճակի մը վերածուելով Հոչքիս և Մաքսիմ թնդանօթներու պատրաստութեան սկսին. նաեւ այդ առթիւ պէտք եղած պաշտօնեաները ընտրուին։

ՀԱՅԻՆ ԳԻՆԸ. — Բաղաքապետութիւնը նկատի առնելով ցորենի գինին բարձրացումը, ընդունեց փռապանները դիմումը՝ հացին գինը 5 փարա աւելցնելու մասին։ Այսպէս, երկուքնէ սկսեալ հացերը 5 փարա աւելի կը ծախուին։

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ ՌԱՆԴԸ.— Պուլկար վարչապետ Մ. Տանէվ յայտարարեց թէ, Պուլկարիա որոշած է տարին չլրացած փախել (քսնվէրսիոն ընել) պուլկարական 6 % ռանդը։

ՀԻՃԱԶԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ.— Պէյրութէն կը հեռագրեն թէ, չքեղ հանդէսով և ի ներկայութեան Պէյրութի կուսակալ Բէչիտ պէյի, Հիճազի երկաթուղին չմնութեան ընդհ. անօրէն Համտի փաշայի, Աքեայի միութեարքի Հիւսնի պէյի, ուրիշ պաշտօնատարներու, օտար հիւպատոսներու և հասարակութիւնց հոգեւոր պետերուն, տեղի ունեցած է Հիճազի երկաթուղիին գլուխը կանգնուելիք յուշարար սիւնին հիմնարկէքը։ Այս առթիւ բարեմաղթութիւններ եղան վեհ. Սուլթանին կենաց համար և երախտագիտական ուշնորհակալեաց ուղերձներ պիտի մատուցուին յոտս Կայս. Գահոյիցի։

Գիծին մեկնատեղէն մինչեւ 120 մէթր, քարափ մը պիտի շինուի, շինուածանիւթերու փոխադրութենց դիւրութեան համար։

ՄԱՆԿԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆ. — Զեռնհաս պաշտօնարանը նկատելով որ Քաղաք. Բժշկ. Վարժարանին չրջանաւարտներէն շատերը դաւառներու մէջ իբրեւ թաղապետական բժիշկ կը պաշտօնավարեն, և նկատելով որ դաւառներու մէջ շատ տեղեր մանկաբարձութեան մասնագէտ բժիշկներ ու դայեակներ չգտնուելով, պէտք եղած ատենը թաղապետական բժիշկներուն դիմում կ'ըլլայ, որոշեց նոյն վարժարանին մէջ մանկաբարձութեան մասնագիտական ճիւղ մը հաստատել և մանկաբարձական գործնական փորձերու համար ալ նոյն վարժարանին մէջ ծննդարան մը շինել՝ 53 հազար ղրուշի ծախքով։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ.—Պատերազմական նախարար գնդ. Սաֆով, սկսաւ Զ. զօրաբաժնին քննութեան։

—Պուլկար իշխանութիւնները սահմանագլուխին մօտ ձերբակալեցին 11 անձեր, որոնք գիծը անցնիլ կը պատրաստուէին։

ՊԵՏԱԿԱՆ բոլոր պաշտօնատունները եւրոպական նախարարութեան պիտի յանձնեն մինչեւ 1318 տարիին վերջը ամէն տարւոյ իրենց յեսնեայ առնելիքները և պարտքերը ցուցնող վիճակագրութիւն մը։

ԱՒՍՏՐԻԱԿԱՆ կառավարութիւնը Զոնկուլտաքի մէջ փոխ-հիւպատոսութիւն մը հաստատեց. այդ պաշտօնին կոչուեցաւ Պրուսայի փոխ-հիւպատոս Մ. Լօյմէր։

ՀԱՆՔԵՐը.—Հարցուեցաւ ձեռնհաս պաշտօնարանին թէ, ինչպէս պէտք է չարժիլ այն հանքի արտօնատէրերուն նկատմամբ, որոնք իրենց մենաշնորհի սահմանէն դուրս, չահագործմանց պահուն, ուրիշ հանքեր երեւան կը հանեն։

ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ որոշեց ընդարձակել և նորոգել Օսմ. ծովեղերքներու հին մաքրանոցները և 4 նոր մաքրանոց շինել Պէյրութի ծովեզրին վրայ։

ՊԷՅՐՈՒԹԻ ֆրանս. բժշկական համալսարանին ուսուցիչներէն Տր. Ժէրոմ, մեռաւ Ժանտատենդէ։

ՄԱԽՍՈՒՍԷԻ վարչութիւնը, Կայս. Իրատէի մը համաձայն, նոր չոգենաւներ պիտի գնէ, Օսմ. բոլոր նաւահանգիստները կանոնաւորաբար երթեւեկելու համար։

—Մախսուսէի վարչութիւնը երկուրնէ սկսեալ եալովայի և Իզմիտի գիծին վրայ չոգենաւային կանոնաւոր երթեւեկ մը հաստատեց։

ՀԵԼԼԷՆ կառավարութիւնը հրամայեց ոստիկանութեան, մտէն հակել Յունաստանի Պուլկարներուն վրայ, ձերբակալել խուովարար խումբերուն հետ յարաբերութիւն ունեցողները, և որոշեց երկրէն վտարել այն Պուլկարները որոնք օտար երկիրներու մէջ ոճիրներ գործելով Յունաստան ապաստանած են։

ԲԱՂԱՔԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ գրեց թաղապետական բոլոր չրջանակներուն՝ արգիլել խարդախած իւղերուն պատրաստութիւնը եւ վաճառումը։ Նաեւ՝ արգիլել այն սպիտակ պանիրները զոր ուտողները կը հիւանդանան։

ՆՈՐ ՊՏՈՒՂՆԵՐԸ.— Երէկ առաւօտ Էմին Էօնիւի մէջ 800 կողով ելակ ծախուեցաւ՝ օխան 6½-8½ ղրուշի։ 1800 խոշոր կողով կեռաս ծախուեցաւ՝ օխան 55-60 փարայի։ Աղէքսանդրիոյ վարունգներուն 100ը կ'արժէ 19 ղրուշ։

ՎԱՆԷՆ կը հեռագրեն թէ, երկրաշարժէն քանդուած Ատիլէֆվաղի նորաշէն գիւղին տունները վերաշինուեցան և բնակիչները այս առթիւ բարեմաղթութիւններ ըրին Վեհ. Սուլթանին արեւշատութեան համար։

ԻԶՄԻՐ հրատարակուող «Ժուռնալ տ'Զմիրն» և «Բուրիէ տ'Զմիրն» թերթերը, անպայման կերպով դադարման դատապարտուեցան, կանոնի հակառակ ընթացքի մէջ գտնուած ըլլալով։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ Պանքան մասնաճիւղ մը պիտի հաստատէ Ռոտոսթոյի մէջ։

ՊԻԹԼԻԶԻ նահանգին մէջ, ինչպէս գրուեցաւ, ոստիկան-զինուորներու չբրջուն վաչտ մը կազմուեցաւ, հազարապետ Զիյա պէյի հրամատարութեամբ։ Այս վաչտը 3 գումարտակէ պիտի բաղկանայ, իւրաքանչիւրը 200 հոգիէ, որոնց 150ը զինուոր և մնացածը սպայ։ Վաչտին տարեկան ծախքը 739,455 ղրուշ, պիտի հոգացուի ոստիկան-զինուորներու եւմտացոյցէն։

ԳՈՆՆԵԱ-ԷՐԷՅԼԻ գիծին շինութիւնը ստանձնող ձեռնարկուն Մ. Մաքքէնզի 4 ճարտարագէտներու հետ մասնաւոր կառախումբով Գոնեա ուղեւորեցաւ։

ՏՕՆԱՎԱՃԱՌ.— Սըվազի Ազիզիէ գաւառակին մէջ, ամէն տարի Յունիս 1էն 15, տօնավաճառ մը և ձիարշաւ մը պիտի կազմակերպուին։

ՕՍՄ. ՊԱՆԲԱՅԻ Տնօրէնութիւնը ծանոյց ձեռնհաս պաշտօնարանին թէ, մտադիր է Բաաթէմունիի և Էնկիւրիի նահանգներուն մէկ քանի գլխաւոր քաղաքներուն մէջ մանանաճիւղեր հաստատելու։

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԻՋՆԵՐԸ. — Զեռնհաս պաշտօնարանը որոշեց որ լուսանկարիչներն ալ հանած թեզքիրեսի առնին։

ՆՈՐ ՀՐԱՅՑՆ.—Գերման զինարան մը իր պատրաստած արագահարուած նոր հրացանին նմոյշը մատոյց Սպարապետութեան։ Այս նոր հրացանը Մաւզէրեան հրացանին դրութեամբ շինուած է, երկիրեայ է և կրնայ 15 փամփուշտ պարունակել։ Մաւզէրի և Մարտինի հրացաններէն աւելի ծանր է։

ԹՂԹԱՏԱՐԱԿԱՆ վարչութիւնը որոշեց աւելցնել նահանգներու մէջ թղթատարական ու հեռագրական կայաններու թիւերը։

ԼԱ ՎԻԲԹՕՐԻԱ ՏԸ ՊԷՌԼԷՆ կանոնի ապահովագրական Ընկերութիւնը որ այնչափ ժողովրդականութիւն շահած է մայրաքաղաքիս մէջ, իր գրասենեակները փոխադրած է Սուլթան Համամ, Նորաշէն Քաթըրճիօղլու խան թիւ 45 և 45 bis։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՄԵԾ ՀՐԴԵՀ.—Պիւճիկ Մայիս 1. Այս գիշեր հրդեհ ծագեցաւ քաղաքիս շուկային մէջ։ Թէեւ ամէն ջանք ի գործ դրուեցաւ, բայց հրդեհը դեռ կը շարունակէ չորս կողմ տարածուիլ։

ԽԱԲԵԲԱՑ ՄԸ.— Եղկացի Արիստակէս Մաթէոսեան անուն յանձնակատար մը, որ գաւառները ապրանք կը ղրկէր Պոլսոյ հրապարակէն գնելով, կը յաջողի 1000 ոսկի իւրացնել հրապարակէն, զանազան կերպերով և յեսոյ անցագիրը կը հանէ այլոց մէկնելու համար։ Սակայն պարտապահանջները լսելով անոր դիտաւորութիւնը, պէտք եղած միջոցները ձեռք կ'առնեն ու կը յաջողին ալ դայն արգիլել ճամբորդելէ։ Արիստակէս Մաթէոսեան այդ օրէն անյայտ եղած էր։

—Այս առթիւ Դատական Նախարարութեան պաշտօնաթերթին մէջ կը կարդանք հետեւեալը.—

Ծովային առեւտր. դատարանը, մնանկ հռչակեց Պոլիս, Շէրիֆ Փաշա խանին 34 թիւ սենեակը հաստատած Արիստակէս Մատթէոսեանը։ Դատարանին անդամ Մարգար էֆ. ժիւժ գումիսէր կարգուեցաւ և փաստաբան Այճեան Կարապետ ու Ֆուատ էֆ.-ները առժամեայ սէնտիք կարգուեցան։

ԿԱՌԱՊԱՆԻՆ ԲԱՂԴԸ.—Առջի ցորէկ երկու թրքուհիներ, պզտիկ աղջիկով մը, Էմին-Էօնիւէն կը նստին Արթին Գէորգեանի կառքը, Մեծ Շուկայ երթալու համար. երբ շուկայ կը հասնին, մէջինները կ'ելլեն կառքէն հոն ձգելով ծրար մը, հովանոց մը և ուրիշ քանի մը փոքր առարկաներ և կ'ապրպրին կառապանին սպասել իրենց։ Խեղճ Արթին ի զուր կը սպասէ ժամերով։ Վերջապէս ճարահատ կը քննէ զանոնք։ Բաղաքապետութեան արտօնութեան, տաղաւարներ չինել կուսան, պիտի արգիլուին, և Բաղաքապետութեան իսաց պիտի տրուի։

Ի.—Պոլսոյ և չրջականերուն մէջ, երբ պարապ պետնիներու վրայ անասունների դիակներ, անական աղտոտութիւններ և ուրիշ փտած առարկաներ տեսնեն, թաղապետական չավուշները զանոնք վերցնել ու ծովը թափել պիտի սան։ Անոնք որ այդ առարկաները նետած են, եթէ ծանօթ են, ուղղակի Բաղաքապետութեան պիտի ղրկուին։

ԻԱ.—Եթէ տեսնեն անանկ ջրհորներ, որոնց բերանները բաց են, Բաղաքապետութեան իսաց պիտի սան, որպէս զի Ճարտարագէտներու Դիւանը հարկ եղած միջոցներն ի գործ դնէ։

ԻԲ.—Որպէսզի սրճարաններու և ճաշարաններու փառանդներուն խողովակներէն կամ թիթեղ ջուրերը անցորդներու վրայ չկաթեն, թիթեղեայ ճաղար մը պէտք է դրուի խողովակներուն տակ։ Փողոցին կողմը բացուած փոքր խողովակները պէտք է անմիջապէս տանը քիւէն վեր բարձրացնել տալ չիտակ դիրքով։ Անոնք որ թաղական չավուշներուն այս պատուէրին գոհացում չեն տար, Բաղաքապետութեան պիտի ղրկուին։

ԻԳ.— Եթէ երբեք խանութպանները իրենց վաճառատուներէն դուրս տակառներ, ապակեղարանիներ, պարկեր և ուրիշ բաներ դնեն, կամ իրենց դրամատղանը վաճառատունէն դուրս քշեն, նախ տղդարարութիւն պիտի ընդունին, և եթէ չենազանդին, յաջորդ օրն իսկ Բաղաքապետութեան իսաց պիտի տրուի։

ԻԴ.— Պոլսոյ ու չրջականերուն մէջ, երբ պարապ պետնիներու վրայ անասունների դիակներ, անական աղտոտութիւններ և ուրիշ փտած առարկաներ տեսնեն, թաղապետական չավուշները զանոնք վերցնել ու ծովը թափել պիտի սան։ Անոնք որ այդ առարկաները նետած են, եթէ ծանօթ են, ուղղակի Բաղաքապետութեան պիտի ղրկուին։

ԻԱ.—Եթէ տեսնեն անանկ ջրհորներ, որոնց բերանները բաց են, Բաղաքապետութեան իսաց պիտի սան, որպէս զի Ճարտարագէտներու Դիւանը հարկ եղած միջոցներն ի գործ դնէ։

ԻԲ.—Որպէսզի սրճարաններու և ճաշարաններու փառանդներուն խողովակներէն կամ թիթեղ ջուրերը անցորդներու վրայ չկաթեն, թիթեղեայ ճաղար մը պէտք է դրուի խողովակներուն տակ։ Փողոցին կողմը բացուած փոքր խողովակները պէտք է անմիջապէս տանը քիւէն վեր բարձրացնել տալ չիտակ դիրքով։ Անոնք որ թաղական չավուշներուն այս պատուէրին գոհացում չեն տար, Բաղաքապետութեան պիտի ղրկուին։

ԻԳ.— Եթէ երբեք խանութպանները իրենց վաճառատուներէն դուրս տակառներ, ապակեղարանիներ, պարկեր և ուրիշ բաներ դնեն, կամ իրենց դրամատղանը վաճառատունէն դուրս քշեն, նախ տղդարարութիւն պիտի ընդունին, և եթէ չենազանդին, յաջորդ օրն իսկ Բաղաքապետութեան իսաց պիտի տրուի։

ԻԴ.— Կամուրջին ու Շիրքէճիի նաւամատոյցներուն միջեւ յաճախորդ առնել ուզող նաւավարները պիտի արգիլուին ու հեռացուին, և եթէ անասատեն, Բաղաքապետութեան պիտի ղրկուին։

(Շարունակելի)

ԲԱՐԻԶԻ ՊՕՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

14 Մայիս 1903

Ֆրանս. 3% (3% Français)	98 02
Բէժի (Tab. Turcs)	374 —
Թօնսօլիա (R. Turque D.)	30 12
Երկաթուղի (Lots Turcs)	127 25
Պանք Օթթ. (Banque Ott.)	599 —
Թրանսէալ (Transvaal)	118 50

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ

Կրթ. Մամանխումբս իր սրտագին շնորհակալիքը կը յայտնէ հետեւեալ աղնիւ նուիրատուաց որ իրենց սրտաբուղխ նուէրներով Ս. Զատկի տօնին առթիւ, ուրախացուցած են թաղիս երկոտա վարժարանաց որբ և ազքատ ուսանողներն զանազան զգեստաւորելով։

Մամանուրաբար մեր խորին շնորհակալիքը կը յայտնենք նաեւ Տիկին Ագնէս Գալֆեանի Օրբ. Հայկուհի Զիլինկիրեանի, Սրմենուհի և Նէվրիկ Գէօքճեանի, որոնք ինքնայօժար հաճոյացան գործակցիլ Մամանխումբս՝ ձրիաբար կարելով աղջկանց հագուստներն և հսկեցին ամբողջ ձեւագիտութեանց։

Ի դիմաց Կրթ. Մամանխմբի

Ատենադպիր Ատենապետ
Վ. Ա. ԴԱՎԻԹԵԱՆ Խ. ՄՕՍԻԿԵԱՆ

Նարլը-Գաբու, 28 Ապրիլ, 1903

Տեարք՝ Միքայէլ էֆ. Յակոբեան 108, Սիմոն էֆ. Դայսէրլեան 95, Սիմոն էֆ. Զաուքեան 148, Զաքար էֆ. Գրիգորեան 100, Մինրան Արծրունի 108, Սեպուհ Տէմիրճեան 54, Նապպ ՃէզվէՀեան 47½, Երեւում Մաղլըմեան 50, Աթանիկ Գալֆեան 50, Սրշակ Լութֆեան 50, Լեւոն Սարաֆեան 45, Արթաքի Ֆէրհատեան 42, Կարապետ Փափազեան 40, Մինրան Իբրանոսեան 40, Թագուոր Առաքելեան 30, Վիչէն Գալֆեան 27, Մկրտիչ Ալչըճեան 25, Միսաք Գավաֆեան 25, Խաչիկ Հայկազն 20, Խաչիկ Մովսէսեան 20, Սիմոն Քաչէեան 20, Գէորգ Կարմիրեան 20, Հայկ Աճէմեան 20, Արմենակ Գէօքճեան 20, Ցարութիւն Գարակէօզեան 20, Հայկ Գալէնտէրեան 20, Մահ Ոնճեան 20. Սեփան Ձիվանեան 20, Գէորգ Լօքմակէօզեան 20, Պօղոս Անտչեան 20, Գասնիկ Հայոցեան 20, Գարեգին Արապեան 20, Յովակիմ Աբրեկեան 20, Լեւոն Կիւլէսէրեան 20, Ցարութիւն Կարապետեան 20. Արմենակ Համամճեան 20, Երուանդ Տուտեան 20, Յովհաննէս Պաուաեան 20, Նշան Գալբաճեան 20, Պօղոս Պէյլէրեան 20, Արաէն Պէրպէրեան 20, Ցարութիւն Մէնդուրեան 20։

(Շարունակելի)

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿ

Կ. ՊՕԼՍՈՅ

(1903 1/14 Մայիս Հինգշաբթի)

ՑՈՐԵՆ

Ձերմակ Ա. լիպրայէն պակաս	5½ ղշ.
» Բ. »	6 »
Մախլութ (խառն) »	6½-7 »
» (հաճարով) »	7¼ »
Սէրթ էքմէրա, օխան	42 փր.
» միջին տեսակ »	38-39 »

ԱԼԻՒՐ

Տեղական քըրմա Ա. պարկը 76	ղշ.
» » Բ. և Գ. » 74-75	»

ԹԵՓ

Օխան 18 փարա։

ԳԱՐԻ

Աղէկ տեսակը 12 ղրշ. գրիւը	
Երկրորդ » 11¼-11½	»

ՄԻՍԻՐ

Օխան 25-26½ փարա։

ՍԱԿԱՐԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

ՕՍՄ. ԲՕՆՍՈԼԻՏԷ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	33.02½
Ամէնէն բարձր գինը	33.11
» վար գինը	32.39

ՐՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ ֆր.	124.50
Երէկուան բարձր գինը	125.¾
» վար »	124.⅜
Բարաի	492.
Բրէսի Ֆօնսիէ Էժիբսիէն	266.
Լորիում	83.
Պանք Նաս. Կրէս.	422.
Շիրքէթը Խայրիյէ Լ. Օ.	30.
Թրամվայի Բաժնեթուղթ «	6.10
» պարտատեսուղթ ֆր.	492.
Թրանսվալ ֆր.	128.
Բէժիի բաժնեթուղթ Լ. Օ.	374.
Անատօլ. երկ. բաժնեթ. Ա. Ո.	12.36
» պարտատեսուղթ ֆր.	520.
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ. Լ. Օ.	4.40

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑԲԸ

Օսմ. ոսկին 10) ղշ.էն	ղշ. փր.
Մէճիտիյէ արծաթ	108.06
Նոր մէթալիք	105.
Անգլիական ոսկի	110.
Ֆրանսական ոսկի	87.24
Բրիմիշ	51.06
Բօլ	90.
Բուպլի թղթադրամ	8.61
Լոնտոն 3 ամիս	111.
Բարիզ	22.73

ՄԹԻԼԱՆՑ

Բօնսօլիտ մէկ օրուան Օսմ.	1.75
» ուրթը » »	5.
Բումէլիի երկաթուղի ֆր.	2.50

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՆԵՐ

ԲԱՐԻԶ 13 Մայիս

Բրէսիլ Լիոնէ	1079.
Իտալ. Ռանթ	103.55
Օսմ. Մաքս	479.

ԳԵՐԼԻՆ 13

Բումէլի Երկաթուղի	131.50
Բուբլի (100ը)	216.15
Փոխանակագիր Լոնտոնի վրայ	20.285

«ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ» ԳՐԱԿԱՆ ԹԵՐԹՕՆԸ 39

ԹԵՐԷԶ ՌԱՔԷՆ

ՀԵՂԻՆԱՊ

ԷՄԻԼ ԶՈՒԼԱ

ԺԳ.

Սպանիչը, կարծես մագնիսացած, յամրօրէն ապակեպատին մօտեցաւ, չկրնալով ակնարկները զատել իր զոհին վրայէն։ Զէր տատապեր. ներքին խիստ պաղութիւն մը ու մորթին երեսը թեթեւ սարսուռներ կը զգար։ Կը հաւծէը որ ալ աւելի պիտի դողար։ Սակայն հինգ վայրկեան անշարժ մնաց՝ անգիտակ ուշադրութեան մը մէջ կորսուած, և հանդարտ իր կամքին՝ յիշողութեանը խորը դրոշմելով աչքին առջեւ ունեցած պատկերին բոլոր ահաւոր գիծերը, բոլոր ազատ գոյները։

Քամիլ անարգ բան մը դարձած էր։ Տանջելիք օր ջուրին մէջ մնացած էր։ Դէմքը դեռ պիրկ ու խիստ կ'երեւէր։ Դիմագիծերը պահուած էին. մենակ կաչի դեղնորակ ու ազատ գոյն մը առած էր։ Նիհար, ոսկրուտ ու թեթեւօրէն ուռեցած գլուխը կը փոթփոթէր ու քիչ մը ծռած էր. մազերը քունքերուն վրայ փակած, կոպերը վեր վերցած՝ աչքերուն տմոյն գունդը կը ցուցնէին. պրկուած, դէպ ի բերանն մէկ անկիւնը քաշուած շրթունքները ահաւոր լեզուի մը ուներին. սեւորակ լեզուի ծայր մը կ'երեւար ակռաներուն ճերմակութեանը մէջտեղէն։ Այս կարծես դանուած ու ճապաղցած գլուխը, մարդկային կերպարանք մը պահելով մէկտեղ, ցաւէն ու սոսկումէն ա՛լ աւելի ահռելի վիճակի մը մէջ էր։ Մարմինը՝ փաստուած միսերու կոյտ մըն էր. սոսկալիօրէն տանջուած էր։ Կը զգացուէր որ բաղուածները այլեւս՝ իրենց տեղը չէին և ուսոսկրները ուսերուն մորթը կը ծակէին։ Կանանչորակ կուրծքին վրայ կողոսկրները սեւ երիզներ կը ձեւացնէին. ձախ կուշտը ճաթած, բացուած, մութ կարմիր պատռուածքներով կը խոռոչնար։ Ամբողջ իրանը փտած էր։ Սրունքները, աւելի գոց, զաղիր արատներով դրոշագրուած կ'երեւցնային։ Ոտքերը կ'իյնային։

Լօռան դիտեց Քամիլը։ Այդքան անարեկիլ խեղդուած մը տեսած չէր դեռ։ Ամէն զատ, դիակը նեղ ինկած երեւոյթ մը, տիեղծ ու խեղճուկ դիրք մը ուներ. իր փտութեանը մէջ կծկուած էր բոլորովին և պզտիկ կոյտ մը կը կազմէր։ Ամէն մարդ կը հաւնար որ հազար երկու հարիւր ֆրանքնոց անբան ու հիւանդ պաշտօնեայ մըն էր ան, զոր մայրը գեղջուներով մեծացուցած էր։ Տաք վերմակներու մէջտեղ մեծցած այս մարմինը ցուրտ սալայատակին վրայ կը պրպիր կարծես։

Երբ Լօռան վերջապէս ինքզինքը ազատեց այն դառնակսկիծ հետաքրքրութենէն, որ զինքը անշարժ ու պչրուցեալ հոգ կը կեցնէր, դուրս ելաւ ու սկսաւ արագօրէն քալել քարափին վրայ։ Եւ քալելով հանդերձ կը կրկնէր միտքէն. «Ահա՛ ըրածս։ Բոլորովին ա՛նարդ բան մը դարձած է ան։» Իրեն կը թուէր թէ կծու հոտ մը կը հետեւէր իրեն, հոտ՝ որ այդ մարմինը իր նեխութեանը մէջ պիտի արտադրէր։

Գնաց ծեր Միշոն դտաւ ու ըսաւ անոր որ, Մօրկ, քարի մը վրայ Քամիլի մարմինը գտած էր։ Զեւակերպութիւնները կատարուեցան. խեղճ

հաղար երկու հարիւր ֆրանքնոց անբան ու հիւանդ պաշտօնեայ մըն էր ան, զոր մայրը գեղջուներով մեծացուցած էր։ Տաք վերմակներու մէջտեղ մեծցած այս մարմինը ցուրտ սալայատակին վրայ կը պրպիր կարծես։

Երբ Լօռան վերջապէս ինքզինքը ազատեց այն դառնակսկիծ հետաքրքրութենէն, որ զինքը անշարժ ու պչրուցեալ հոգ կը կեցնէր, դուրս ելաւ ու սկսաւ արագօրէն քալել քարափին վրայ։ Եւ քալելով հանդերձ կը կրկնէր միտքէն. «Ահա՛ ըրածս։ Բոլորովին ա՛նարդ բան մը դարձած է ան։» Իրեն կը թուէր թէ կծու հոտ մը կը հետեւէր իրեն, հոտ՝ որ այդ մարմինը իր նեխութեանը մէջ պիտի արտադրէր։

Գնաց ծեր Միշոն դտաւ ու ըսաւ անոր որ, Մօրկ, քարի մը վրայ Քամիլի մարմինը գտած էր։ Զեւակերպութիւնները կատարուեցան. խեղդուողը թաղեցին ու մահուան արձանագրութիւնը հանեցին։ Լօռան այն ատեն այլ եւս հանգիստ, հեշտիւ նետուեցաւ իր ոճիրին ու անոր հետեւող դժուարին ու տաժանելի տեսարաններուն մոռացօնքին մէջ։

ԺԳ.

Բօնեէօֆի բաղաքին խանութը գոց մնաց երեք օր։ Երբ բացուեցաւ աւելի մթին և աւելի խոնաւ կ'երեւէր։ Ցուցադրուած ապրանքները փոշիէն դեղնցած կարծես տան սուգը կը կրէին։ Ամէն բան լքուած վիճակով մը կը մնար ազատ ապակեղարանին մէջ։ Ժանգոտ եռաժանիներէն կախուած կըտաւէ գլխանոցներու ետեւ՝ Թերէզի դէմքը աւելի անփայլ, աւելի՛ ահռելի տժգունութիւն մը ունէր, դժնէ հանդարտութեան մը անշարժութիւնը։

Բաղաքին մէջ բոլոր շատախօսները կ'արգահատէին։ Կեղծ մարգարիտներ ծախող կինը իր ամէն յաճախորդներուն կը ցուցնէր դեռատի այրին նիհար կիսադէմքը, իբր չահագրգիռ և ողբագին հետաքրքրութեան առարկայ մը։

Երեք օր Տիկին Ռաքէն և Թերէզ իրենց անկողնին մէջ մնացին առանց խօսելու և առանց իսկ նայելու։ Մեր փերեզակու հին կէս մը նստած և բարձին յեցած ապուշի աչքերով, տարտամ, կը նայէր անոր առջեւ։ Զաւկին մահը ծանր հարուած մը տուեր էր գլխուն և ինք ինկած էր զգեստնուածի պէս։ Ժամերով կը մնար հանդարտ, թոյլ, ներքնապէս, իր անյուսութեան անէութեան մէջ խորասուզուած. յեսոյ յաճախ տաղնապներ կուգային վրան, կուլար, կը պօռար, կը զառանցէր։

(Շարունակելի)

«ՄԱՆԶՈՒՄԻ»Ի ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԹԵՐԹՈՆԸ

ԿԻՒՍԹԱՎ ԷՄԱՌ 48

Վայրենիներու Նահապետը

Վ. Է. Պ.

ՀԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՐԿԱԾՆԵՐՈՒ

26.

Մայրասպանը

—Զգուշացիր, զաւակս գէշ ճամբայ է բռնած ճամբադ։

—Իմ գործերուս ե՞ս կը խառնուիս։

—Թո՛ղ պիտի չի տամ որ երթաս, յարեց կինը դէմ դնելով անոր։

Հնդիկները այդ երկուքին շուրջը բոլորուած, լուռ ու մունջ անցած դարձածը կը դիտէին։ Շատ աղէկ գիտէին Անթինաուէլի բուռն և ուժգին նկարագիրը, և այն ցասկոտ բնաւորութիւնը զոր կրնար ունենալ վերջապէս անիկա, մղելու զինքը մինչեւ դժբաղդութեան մը, այն պարագային երբ իր մայրը շարունակէր աւելի երկար ատեն դէմ դնել անոր, մեկնումը արգիլելու համար։

Անթինաուէլի աչքերէն կարծես կըրակ էր որ կը ցասկէր, չատ դժուարաւ կարելի պիտի ըլլար իրեն բարկութիւնը զսպել։

—Պիտի երթամ ըսաւ Անթինաուէլ, մինչեւ անգամ երբ ստիպուած ըլլամ ձիերուս ոտքերուն տակը առնել, ճըզմել քեզ։

Կինը ուժով մը բռնեց սանձէն, և դիտելով իր զաւակը։

—Ազատ ես, ըրէ՛, պոռաց, որովհետեւ, կերդնում որ չի պիտի շարժիմ, տեղէս, մինչեւ իսկ եթէ մարմնիս վրայէն անցնիս։

—Քաշուէ՛ կընիկ, պոռաց կատաղութիւնով, եթէ ոչ կը ջախջախեմ քեզի։

—Չի պիտի շարժիմ տեղէս, ըսինք արդէն։

—Զգուշացիր, զգուշացիր, պիտի մոռնամ որ մայրս ես ու...

—Չի՛ պիտի շարժիմ տեղէս։

Զգայնի յուզում մը ունեցաւ Անթինաուէլ, որ կատաղութեան ալ վերջին աստիճանին հասած էր։

—Դո՛ւն ես ուզողը, պոռաց, արիւնդ դլուխդդ թող պոռնկայ ուրեմն։

Ու անմիջապէս ձիուն փորը խթեւլով իր սուրին ծայրը, ձին ցաւէն վեր ցատկեց ու նետի մը պէս պացաւ, իր ետեւէն քաշքշելով դժբաղդ կինը, որուն մարմինը ամբողջ վիրաւորուեցաւ։

Սոսկումի աղաղակ մը թռաւ յուզուած Հնդիկներուն բաբախող կուրծքերէն։

Այս անզգայ վազքէն քանի մը վարկեան վերջ, մինչ կինը ճամբուն ամէն մէկ անկիւնը իր միսէն կտորներ կը ձգէր ասդին անդին, սիրտ բզքտող երեւոյթով մը, չը կրցաւ այլ եւս դիմանալ, ու թողլով սանձը, շնչապառ գետին ինկաւ։

—Ոհ, թշուառականը թշուառականը, հեկեկաց, իր հոգեվարքի աչքերը յառելով զաւակին վրայ որ կանգնեւուելու համար, փոթորիկէ մը տարուածի մը պէս։

Ու աչքերը երկինք բարձրացուց, իր կտոր կտոր եղած ձեռքերը միացուց իրարու՝ հոգին հանելով, և ետեւն ի վար ինկաւ։

Տարաբաղդ կինը մնռած էր արգահատելով մայրասպանին վրայ ու սակայն ներելով անոր։

Դիւղին կիները եկան վերուցին իր մարմինը յարգանքով և առին տուն տարին։

27.

Մուք Ursեր

Տօն Թատէօ և իր բարեկամը, Տօն Կուէկօսիս, բաւական խօսակցելէ ետք, ստորերկրեայ սրահի մը մէջ մտած էին որուն մուտքը կատարելապէս պատին մէջ ծածկուած էր։

Դուռը անմիջապէս գոցուած էր իրենց ետեւ։ Երկու մարդիկը չուտ մը անկարգ պտտցուցին իրենց շուրջը։

Պատերը ցած էին, ու չոփչոր կարմիրի զարնող գոյնով մը, վել էն կախուած լամբար մը հազիւ կը ծառայէր սրահը լուսաւորելու։

Խորը սեղան մը դրուած էր, որուն ետին դիմակաւոր մարդ մը նստած էր երկու պարապ աթոռներու քով։

Ուրուականներու պէս լուռ ու մունջ, մութին մէջ կը տեսնուէր երեքը վերարկուներնուն մէջ փաթթուած մարդերու որոնց ամէն մէկն ալ իր դէմքին սեւ թաւիշէ դիմակներ դրած էր։

Տօն Թատէօ և իր բարեկամը նայուածք մը փոխանակեցին, և առանց բառ մը արտասանելու գացին նստան պարապ աթոռներուն վրայ։

Երբ անոնք նստան, անմիջապէս ներկայները շարժում մը ըրին, ամէնքը մէկ եկան ժողվուեցան սեղանին առջեւ և ձեռքերնին կուրծքերնուն վրայ դնելով, սպասեցին։

Անիկա որ Տօն Թատէօին գալէն առաջ հոն կը գտնուէր ոտքի ելաւ, և նայուածք մը նետելով ամէնուն վրայ խօսք առաւ ու ամէն մէկուն մէյմէկ հրամաններ տուաւ։

Ցետոյ Տօն Թատէօ Տօն Բէդրօին ուղղելով խօսքը, անոր ըրած չարութիւնները մէջտեղ բերաւ, և ամէնուն որոշումովը դէպը սպաննուեցաւ ու նետուեցաւ փոսի մը մէջ։

Ցետոյ երբ Տօն Թատէօ և Տօն Կուէկօսիս դուրս կ'ելլային Վալանթէն իրենց դէմը ելաւ, ու երեքը մէկ Տօն Թատէօին բնակարանը գացին։

28.

Համաձայնութիւնը

Պիւսթամէնթէ գօրավարը Վալտիվիա եկած էր համաձայնութիւն մը գոյացնելու պատրուակով, իր հակառակորդ կողմերուն հետ որոնցմէ ոմանք կեղծիքի տակ պահուըտած, և ոմանք ալ յայտնի կերպով պատրաստ կեցած էին։

Անա իրաց վիճակը այն ժամանակին երբ մեր պատմութիւնը ձեռք առած էինք վերսին, այսինքն հետեւեալ օրը այն օրուան, որ տեղի ունեցած էին մեր նախորդ գլխուն մէջ գրուած իրականութիւնները։

Բացայայտ էր թէ՝ հակառակորդները ամէնքն ալ առիթէն օգուտ փնտռել կ'ուզէին կարենալ յաջողելու համար, բայց իրենց ընելին չէին գիտեր։

Այն դաշտը՝ ուր տեղի պիտի ունենար բանակցութիւնը, ընդարձակ տեղ մ'էր, ծածկուած խոտերով և մեծ ծառերով զարդարուած, լեռներով շրջապատուած։

Դաշտը երկուքի բաժնուած էր գետանով մը։

Արեւը դեռ նոր կը ծագէր հորիզոնէն. անա ձիաւորներու խումբ մը և կաւ պաշարներով առլցուն ու տեղաւորուեցաւ հոն։

Այս ձիաւորները, Տօն Թատէոն, իր բարեկամը, Ֆրանսացիներն և Հնդիկ Իլմէնները էին, Տօնա Ռօզարիային և քանի մը ոպասաւորներուն հետ։

Ճիշդ ասոնց դիմացը եկաւ հաստատուեցաւ անլուր զուգադիպութիւնով մը, ուրիշ կարաւան մը՝ որուն մէջ կը գտնուէր Տօնա Մարիան։

Բաղդը անանկ բերած էր որ երկու հակառակորդ կողմեր դէմ առ դէմ գտնուէին իրարմէ 15 մէտրի մը հեռաւորութիւնով։

(Շարունակելի)

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՎԻՔԹՈՐԻԱ ՏԸ ՊԷՐԼԷՆ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ 1853 ՍԵՊՏ. 26ԻՆ, ԵՒ ՈՒՂՂԱԿԻ ԿԱՌԱՎԱՐԱԿԱՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՆ ՆԵՐՔԵՒ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐ. ԴՐԱՄ ՄԻՆՉԵՒ 1901 1,150,030,616 ՖՐԱՆՔ — ՎԻ ԲՈՌԻԱ ՏԸ ՊԷՌԼԷՆ Գերմանիոյ ամէնէն հզօր ընկերութիւնն է — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ ՄԻՆՉԵՒ 1901 387,440,000 ՖՐԱՆՔ

ՎԻԿԹՈՐԻԱ ՏԸ ՊԷՌԼԷՆ ամէն տեսակ ապահովագրութիւն կ'ընդունի, ինչպէս կեանք, օժիտ, արկած, ցկեանս թոշակ, և այլն։

ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ

Ժողովրդական ապահովագրութիւն կեանքի վրայ, առանց բժշկական քննութեան

Կարելի է ապահովագրել իր կեանքը, կամ տղոց ու որբերու համար օժիտ մը, չաբաթական փոքր վճարումներով. — (միևնոյն պայմանը որը կանոնաւոր ապահովագրութեան համար)։

ԱՐԿԱԾԻ ՃԻՒՂ

Ապահովագրութիւն ՇՈՓԵՆԱՒԻ, ԵՐԿԱԹՈՒՂԻի, ԹԻՒՆԷԼԻ, ԹՐԱՄՎԱՅԻ եւն. արկածներու դէմ, այնքարհիս ամէն կողմը և ամբողջ կեանքի տեւողութեան ժամանակ, օրինակի համար չաբաթական փոքր վճարումով մը, այսինքն ՄԷԿ ՖՐԱՆՔՈՎ, և վճարելի միմիայն մէկ տարուան համար (որ կ'ընէ 52 ֆրանք) այսպէսով ամբողջ կեանքին մէջ ապահովագրած կ'ըլլայ 10,000 ֆր. մահուան պարագային, 15,000 ֆր. արկածէն յառաջ եկած անկարողութեան պարագային, և օրական հինգ ֆրանք՝ ժամանակաւոր անկարողութեան պարագային։

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆս դրամատունն է՝ ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ ի Պոլիս. = ՔՈՒԷՏԻ ԼԻՕՆԷ, ԳԵՐՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ

ԼԻԱԶՕՐ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՑԻՉ՝ ՄԻՀՐԱՆ ՍԻՆԵՄ-ԳԱԼՖԱԵԱՆ

Պոլիս Դաքըրճիօղլու խան թիւ 45 եւ 45 bis։

ԲԱՍԻՄԻ ԹԱՐԳՄԱՆԱԾ

ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ ՆԱՐԵԿԸ

Սկսած եմք նուիրել մեր ընթերցողներուն։

Դիմել «Մանզումէ»ի Տնօրէնութեան, ամէն օր առտուան ժամը 2½—6։

Գաւառներու առաքումը մէկ ճանի օր վերջ։

ԿԸ ԽՆԴՐՈՒԻ ՄԷԿՏԵՂ ԲԵՐԵԼ

1—121 ԹԻՒ ԿՏՐՈՆՆԵՐԸ

ՆԱԽԱՊԷՍ ՏՐՈՒԱԾ 1—39 ՖՕՐՄԱՆԵՐԸ

Անոնք որ կազմուած սանալ կը փափաքին Նարեկը՝ պէտք է երեք ու կէս դրուշ վճարեն կազմի համար, որուն կրկնապատիկը վճարելով պիտի չկրնային կազմել տալ դուրսը։ Անկազմ ուզողներ բան մը չը պիտի վճարեն։

• •

ԳԱՒԱՌԻ ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

Գաւառներէն անոնք որ կանխիկ կը ղրկեն մէկ տարեկան բաժնեգին, ինչպէս նաև կազմի և թղթատարի ծախքը անմիջապէս կը ստանան ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ ՆԱՐԵԿԸ։

Կազմի ծախքն է 3½ դրուշ

Թղթատար.

Ներքին քաղաքներ պարզ 2½ »
» » թէահիւտի 3¾ »
Ծովեղերեայ քաղաքներ պարզ 2 »
» » թէահիւտի 3¼ »

ՍԵՓ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԴԵՐՁԱԿ ՆՇԱՆ ԱԼԷՔՍԱՀԵԱՆ

Երկար տարիներէ ի վեր հրապարակին վրայ ծանօթ Ալէքսահեան եղբարց ընկերութիւնը իր լաւ գործածութեամբը յաճախորդներու գնահատման արժանացած է։ Սոյն ընկերութիւնը այս անգամ լուծեալ ըլլալով Նշան Ալէքսահեան իր մասնաւոր վաճառատունը հաստատած է Բերա Մեծ Փողոց Պօն Մարշէին կից և Օսմ. Պանքային մասնաճիւղի դէմ, 350 թիւ Աբարդմանը. ամէն եղանակի յարմար թէ գաղղիական և թէ անգլիական ամէնէն դիմացկուն և գեղեցիկ տեսակներուն պէսպիսութեամբը քնարի՝ ասուիզնի ճոխ մթերք մը պատրաստ կը գտնուի։ այս վաճառատունը արուեստին կատարելութեամբ և գիներուն դիւրամատչելիութեամբ ուրիշ հռչակաւոր վաճառատուններուն հետ միչտ մրցման մէջ լինելով կը հրաւիրենք արուեստասէր պատուարժան հասարակութիւնը որ հաճի անգամ մը այցելել։ Հոն վստահ ենք թէ գոհ պիտի լինին թէ գործերուն նրբութենէն և թէ նիւթերուն առատութենէն։ 3—31

Տեր եւ Տնօրէն

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԴԱՅՍԷՐԵԱՆ

ԱՊԱՌԻԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՀԷՐՃԱՅԻ

ԱՊԱՌԻԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ ՅԱՃԱԽՈՐԴԱՑ ԴԻՒՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆ

ԵԹԷ Կ'ՈՒԶԷՔ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՈՀԱՐԵՂԷՆՆԵՐ ՈՒՆԵՆԱԼ

ԴԻՄԵՑԷՔ Պոլիս Ոսկերչաց Շուկայ Մեծ-Փողոց, թիւ 13

ՀԷՐՃԱՅԻ վաճառատունը ունի եւրոպական ճաշակով պատրաստուած գոհարեղէններ, ամէնքն ալ առաջնակարգ ըլլալու պայմանով։

ՀԷՐՃԱՅԻ վաճառատան գիները անմրցելի են։

ՀԷՐՃԱՅԻ վաճառատունը ունի արծաթեղէն ապրանքներ։

ՀԷՐՃԱՅԻ վաճառատունը ունի ժամացոյցներ և արծաթեայ գաւազաններ։

ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Հարիւրին 20 կանխիկ, մնացեալին համար չաբաթական հարիւրին 5 վճարում

ԿԱՆԽԻԿ ԳՆՈՂԻՆ ՀԱՄԱՐ ՀԱՐԻՒՐԻՆ 5 ՋԵՂՋ

Գործածուած գոհարեղէնները եթէ վաճառուած չեն % 10 զեղչով եւ կ'առնուին։

Իսկ ապառիկ գնողներէն % 15 զեղչով եւ կ'առնուին։

ԻՔԻՆԱՅԻ ՖԼՐԳԱ ԵՎ ԲՔԻՆԱՅԻ ՕՐՏՈՒԻ ՀԻՒՄԱՑՈՒՆ ՄԻԹԷԱՀՀԻՏԻ

ՖԷՍ ԵՎ ՋՈՒԴԱ ԹԻԹԱՃԱՐԸ՝ ՍԱՆՏ ՊԷՆ ՃԻՊԱՐԷ

Օթուզ եէտի սէնէտէն պէրու սարմագտա օլուղըմ ֆէսլերին նէֆասէթի սայէսինէ նարլ օլուղըմ հիսսը թէվհիտիհէ իսթիրարէն պիր սէնէտէն պէրու Հնալիի քիրամա տիկէր պիր խրամէթ եանի ղանէթ սաղլամ վէ նէֆիս չուգա, չուեագ գումաշ թիճարէթինէ պաշլամըշ վէ պունու սէնէ տիր ալէմը թիճարէթաէ խոհնտիկիմ թէհրիւպէ վէ հիշ պիր վագթ էլտէն պրագմատըղըմ իսթիգամէթ սայէսինէ ազ միւտաէթ զարֆէնտա չուխաճրլըղը պիր հալը միքէմմէլիյէթէ իյալ իթմէկէ մուվաֆֆագ օլաուամ. սըրֆ պու խուսուս իչուն Մէրճանտա կիւմիւշ օղլու խանընտա թէէսիս իրլէտիկիմ մաղազալարտա մէմալիքը Օսմանիյէնին հէր թարաֆընտա եարար էյի ֆասոնէ, գազմեր, գոսթար, չուեագ, գորսոնէ վէ չուխաճար պուլունարմագտա վէ ըէգապէթ գապալ իթմէգ տէրէճէտ միւթէսիլ վէ մագթու ֆիթրատ սարմագտայըմ. միւրաճաաթ իսթէնէք զէվմիը քիրամէն հիշ ալտանմայանաղընը, հէր հալտէ մէմնուն գալանաղընը սուրէթը գարիյէտէ թէմին էյլերիմ։

ՖԷՆԻՔՍ ՕԹՐԻՇԻԷՆ

ԿԵՆԱՑ, ՀՐԴԵՀԻ, ԾՈՎՈՒ

ԿԱՅՍ. ԲԱԳ. ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ՎԻԵՆՆԱ 1860ԻՆ

Գրասենեակ Հանօքուլօ խան, թիւ 52, 53, 54, 55, 56

ԼԻԱԶՕՐ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՑԻՉ՝ Գ. ՇԵՐԱՏԵԱՆ

Ֆէնիքս Օթրիշիէն Ընկերութեան կենաց ապահովագրութեան օրինակ մը. —

35 տարեկան մէկը որ կ'ուզէ ապահովագրուիլ Ֆէնիքս Օթրիշիէն ընկերութեան 20000 ֆր.ի և քսանհինգ տարուան համար, տարեկան 925.80 ֆրք. պիտի վճարէ. ու պայմանագրման պիտի ստանայ 31266 ֆրք. հնչուն դրամ ամբողջովին։ Իսկ եթէ մեռնի զոր օրինակ, 10 տարիէն իւր ժառանգորդները անմիջապէս պիտի ստանան 21314.62 ֆր.։

Այս ամէն գումարներ ԱՆՈՒԱՆԱԿԱՆ չեն, այլ ԻՐԱԿԱՆ, և Ֆէնիքս Օթրիշիէն ընկերութիւնն այս գումարներուն վճարումն կ'երաշխաւորէ իւր բոլորով։

ՈՒԷՍԹԵՐՆ

1851

TORONTO WESTERN LONL.

ԲԱՐԵԱՄԷՆԹՕՅՆԵՐՆ ԳԱՐԱՐԸ ՄԱԽՍՈՒՍՈՒՑԱԼ ԹՕՐՕՆԹՕ ՎԷ ԼՕՆՏԱՏԱ

1851ՏԷ ԹԷՍԻՍ ՕՂՈՒՆՄԸՇ

ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՃԸ ԻՆԿԻԼԻՋ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸ

Թագմին օլունան զիյանլարընն մէճմուի	ինկ. լիրա	6,000,000
Մէվճուտ ագչէ վէ հաղլարթը սէնէվիյէ	» »	1,250,000
Հեռամիլէն թէէսիյէ օլունմուշ սերմայէ	» »	410,000

Թուրքիա չիւպէսինին միւտիրի ումումիսի. ԳԱՒՈՒՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ Իսթանպոլ, Պահէճ Գարու, Անանիասեան խան, Ն՝ 20, 21, 22։

Թաշրալարտա իչկիւզար վէ միւթէպէր առէնթէլէր արանըլմագտա տըր ԻՍԹԱՐ.— Շէնիրիմիզին էն մասրաֆ Ֆրանսըզ վէ Ալման գումանիալարընն սերմայէսի հաղլարթընա նիսպէթէն 100 % օլտուղը հալտէ Ուէսթըրընքի 125 % տիր։ Իմէ պու հազիգաթ Ուէսթըրն բագիպլէրինէ թէֆէվվիւգ իթմէյէ էն պէօյիւք թէէմինաթ տըր։

ՊԱԼԳԱՆ

ՍՕՖԵԱՏԱ ՄԻԼԼԻ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ՇԻՐՔԷԹԻ

ԵՐՄԱՑԷ, ԻՀԼԻԹՅԱԾ, ԹԷՄԻՆԱԹ ՖՐ. 7500000

1899առ մէրի իւլ իթրա էսմիւր սիկուրթասը պէտէլի ֆրդ.		19,534,276
» » եանկըն »	» »	460,267,203
» » » բրիմի »		1,433,965

Էսմէ-ը խէվրինէ վէ չօհուգլար իչիւն միւթէսիլ չէրթիթ իւլէ սիկուրթա ազտ իսէր

Եանկէն-ը էրզը հէր նէվի պէնա վէ էչնա իւզերինէ սիկուրթա ազտ իսէր։

Նէտիյէն էսմէյէնէ էրզը մալ, եվրադը նազարիկ վէ վարօր սիկուրթալարը գապալ իսէր։

Հիսսէտարանա՝ 1896առ 18½%, 1897առ 18%, 1898առ 18%, 1899առ 16% թէմէթթիւ թէվզի իթմէյ տիր։

Շերքէթին Պանքէրլէրը՝ (Տէրսաատէթաէ Դրէսի Լրօնէ,)Լօնտրատա Անկլօ Աւստրիան Պանգ, (Սօֆիատա Պանգ Նատիոնալ Պուլկար։

Թաշրալար իչիւն միւսատիր վէ միւթէպէր քէֆալէթլի ատէնթէլէր արանըլըյոր

ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ.

Գալաթա, Թանթաշրուն խան, Պանք Օթթօման գարշուսընտա

ՍԻՆԿԷՐ

ՀԱՅԹԱՑԹԻՒՆԸ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱԼԱՏԱՆ

THE SINGER MANIFACTURING Co.

ՍԻՆԿԷՐի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատեն որ աշխարհս ամէն կողմը տարածուած են, և բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարներն լոկ ՍԻՆԿԷՐի մեքենայ սկսած են գործածել։ ՍԻՆԿԷՐ ընկերութիւնը ցարդ 400է աւելի պատուոյ վկայական և չքագրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր՝ բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

ՍԻՆԿԷՐի մեքենաները կը ծախուին միմիայն ՍԻՆԿԷՐ Ընկերութեան վաճառատուններուն մէջ։

ԲԵՐԱ՝ 1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց թիւ 343 և 343 կրկին։ 2. Մեծ փողոց, Կալաթա Սէրայի դիմաց։

ԿԱԼԱԹԱ՝ 1. Սինկէր խան, Թիւնէլին ետեւ։ 2. Թրամվէյի կայարանին դիմացի

ՊՈԼԻՍ՝ 1. Սուլթան Համամ թիւ 2։ 2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայ, կայարանին դիմաց թիւ 13։

ՍԿԻՒՏԱՐ՝ Զարէզ պոյր թիւ 120։

ԴԱՍԵՐԸ ԵՒ ՆՈՐՈՂՈՒԹԻՒՆՔ ԶՐԻ

Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի, Բերա, Մեծ փողոց թիւ 343 և 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիւզ Սղլուի տունը։

Կեղծերէն զգուշանալու համար վերի նին նաեւ ազդրութիւն ընկալ։

ԳՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ

ԹԱՐԻԽԸ ԹԷ՝ ՍԻՍԻ 186[illegible]

ԱՆՈՆԻ, ՇԻՐՔԷԹԻ

ԹԷՄԱՄԸ ԻՆԷ ԱԽՕՂ ՕՂՈՒՆԱՆ

ՍԷՐՄԱԵԷՍԸ 250,000,000 ՖՐԱՆԳ

Մէրքէզը իսարէսի՝ Գալաթասա Գարաքէօյ է։ Շիւպէլէրի՝ Սիթ սոքաղտա Սուլի Համամ ճատէսինտէ Ալլահվէրտի խանտա վէ Պէյօղլունտա ճատէի Ն՝ էպիրտէ 333 Ն՝ տաիրէտէ

Մէ լէքիր իսարէխանէլէրոէ պիրճիւմլի մուամէլէսը սարրաֆլիէ իրա օլունուր։ Կալաթատա ոի հարէխանէսինտէ մէթանէթի վէ պէտէը ինճայէնին ազլըզը իլէ հէր տիւրլու բէգ պէթլէրէ թէֆէվվիւգ իտէնէք սուրլիթտէ խուսուսի գասա տաիրէտի մէվճուտ տըր։

Կալաթատաքի իսարէխանէսի իլէ Պէյ Օղլու չիւպէսինտէ պանգա իլէ ուսամիլէսի օլուղուղունու միւսպիթ էվրակը հազ օլանլարա մախսուս սանլոնլարը մէվճուտ տըր։

Սիթաղոտ. հ. պէ՝ էսմէթա լազերինէ բարա իգրադ վէ Սիրքէճ/տէքի խուսուսի տէքսրանա էմանէթ սուրլիթի իլէ էմթաա գապուլ իտէր։

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԷՖ. ՁԱՅՍԷՐԵԱՆ

Միւմիւլէյի՝ օն պիր սէնէ մուգատէմ, Մէքթէպի Հուգուգը Շահանէյէն պա չահանէթնամէ, խուրուճ իթմիշ, վէ ղարէթ ու իսթիգամէթիյէ հէր քէսին հիւսնիւ թէվէճճիհ վէ էմնիյէթինի գազանմըշ, երպապը նամուս վէ լիւգաթտան վէ պիրինճի սընրֆ տավ վէ քիւլերինէ մա'րուֆ պիր զաթ տըր։

Քէնտիլերի՝ հէր նէվ Շերի, Հուգուգ, ձէզա վէ Թիճարէթ տավալարընը տերէօնէտ իսէր։

Պիր մէպլաղը մալիւմ մուգապիլինէ ալթը տարզ վէ սէնէլիք ապանէ գարա վէ գապուլ իսէր։

Տավալարը հագգընտա մէճճանէն մալիւմաթ ալմագ իսթէեէնլէրէ պէյանը բէյ վէ իթալ մալիւմաթտան գաչընմազ։ Էքսէր տավալարտան բէչին իճրիթ ալմարզը կիպի, բէք չօգալարընտա սուլէն թէվմիյէտէ գուսուր էյլէմէզ։ Սապակարը սապի 3—6ա վէ ագշամլարը սապի 10—12և գասար եարզբանէտէ պուլունուր։

Իսարէխանէսի՝ Պապը Ալի ճատէսինտէ Մուսալ խանընտա 22, 23 վէ 24 նումէրալը օտալար տըր։

ԽԱՐԲԵՐԴԻ ՊԱՏ. ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

Մամուրէթ-իւլ-Ազիզի, Խարբերդի և շրջանակներու «Մանզումէ»ի գործակալութիւնը ստանձնած է Մեծ. Կարապետ էֆ. Մուսեպեան, որուն կրնան դիմել «Մանզումէ»ի բաժնորդ գիրուրի փափաքողներ։ 7—10

47ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 613 Կ. ՊՈԼԻՍ 3/16 ՄԱՅԻՍ 1903 ՇԱԲԱԹ 1321 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 19 — 3 ՄԱՅԻՍ 1319

Journal Arménien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte,
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅԻԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պապը Ալի ծառուղի, 38

Խմբագրութեան ու զրաւած գրութիւններ ետ չեն տրուիր։

Մանզումէի Էֆքիար

ՀԱՅԱԳԻՐԵՐՈՒ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنیجه یومی وسیاسی غزه‌در
صاحب امتیازی : اوهانس فریر
اداره‌خانه‌سی : باب عالی جاده‌سنده نومرو ۳۸

ԹԱՂԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամեայ
Պոլսոյ համար	80 ղր.	50 ղր.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	13 ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 դրուշ,
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

10 ՓԱՐԱ — "ՄԱՆԶՈՒՄԷ„ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ՕՐՈՒԱՆ ՄՏԱԾՈՒՄՆԵՐ

Այս անհրեւակայելի տաք օդին՝ ուր Ջերմաչափը 32 կը ցուցնէ չուքլին մէջ, վարդի ու սոխակի վրայ մտածել չատ անբնական պիտի ըլլար, թէև Մայիսի առաջին օրերուն մէջ գըտնուէինք։

Յուլիսի հրատապ օրերը ղով կրնան համարուիլ բաղդատմամբ հինգշաբթիի հեղձուցիչ տաքին, ուր տերեւ մը իսկ չէր շարժեր և մարդ ախատելու, ա-ջէն ձախ դառնալու կամք չէր զգար իր վրայ։

Օդին այս անժամանակ փոփոխութիւնը որ տեւական չի կրնար ըլլալ բնականաբար, իր անմիջական հակազդեցութիւնը կրնայ ունենալ ինչպէս պտուղներուն ու հողաբերքերուն, անանկ ալ առողջութեան վրայ, քանի որ անակնկալ մ'է ան, որուն համար կանխապատրաստութիւն չէ տեսնուած դեռ։ Շատեր չաքաթէ մը ի վեր հանեցին իրենց բուրդ փանէլաները, նկատելով որ ասանկ տաք եղանակի մը մէջ անկարելի էր այլ ևս ձմրան հագուստ հագնիլ, բայց Մայիսը այս բացառիկ Ջերմութիւնն անցընելէ ետք կրնայ վերադառնալ իր սովորական ղով օդին՝ մանաւանդ առտու իրիկուն, ուր ծովային ճամբորդութիւն ընողներ գուցէ զղջան իրենց անտեղի փութկոտութեան համար և ենթարկուին այլ և այլ հիւանդութիւններու, որոնք սովորաբար ծնունդ կ'առնեն տաքէն պաղ և փոխադարձաբար կատարուած անմիջական փոփոխութիւններէն։

Մարմինը ամէնէն աւելի ասանկ եղանակներու մէջ է որ խնամքի կը կարօտի և իրենց առողջութեան վրայ մտածող անձինք պէտք է ձեռքէ չձգեն զգուշութիւնը, քրտնելու հետեւանքէն զիրենք պասպարելով։

Արդէն ամէնէն մեծ առողջապահութիւնն ալ ա՛ս է. կարելի եղածին չափ քիչ քրտնիլ և քրտնելէ ետք գոնէ ցուրտէն պատսպարուիլ։ Այս երկու սկզբունքը յարգողներ կէս առ կէս ապահոված կրնան նկատել իրենց առողջութիւնը. բայց շատեր դժբախտաբար անփոյթ կը գտնուին այս տարրական նախազգուշութեան և քանի՛ քրտնին այնպէս զովարար ըմպելիներու վրայ կ'ինան, կարծելով որ անոնք պիտի մարեն իրենց Ջերմութիւնն ու քրտինքը, մինչդեռ բոլորովին հակառակ տեղի կունենայ և այն չրջուն օշարակավաճառներու ծախած օշարակները խմուելէ երկու վայրկեան ետք, կ'սկսին դարձեալ այրել մարկէ տամաքսը ու քրտինքի վերածուելով կ'արտաթորուին մարմինէն։

Ընտանիքի պետ մը պէտք է ուշադրութիւն դարձնէ այս կենսական պարագաներուն, եթէ կը փափաքի առողջ ապրիլ ու առողջ պահել իրենները. Տնտեսագիտութիւնն ու խնայողութիւնն ալ ա՛ս կը պահանջեն, որովհետեւ երբ անդամ մը հիւանդութիւնը ներս մտնէ տունէ մը, ալ ո՛չ բերնի համ կը մնայ հոն, ոչ ալ հաշիւ, ամէն օր լմիչկ, դեղ, տառապանք, սրտմաշուք։

Դիտուած է որ շատ մը գործեր փճացած են, միմիայն հիւանդութիւններու հետեւանքով, հոգ չէ թէ գործին վարիչը չըլլայ հիւանդը. ընտանիքին անդամներէն ո՛և է մէկին հիւանդութիւնը ամէնէն մեծ հարուածն է միջնակարգ դասակարգին համար, որովհետեւ ամէն այցելու մէյ մէկ խորհուրդ կուտայ և հիւանդին տէրը եթէ առջի բերան դրամ ունի, կ'ստիպուի շարունակ նոր նոր բժիշկներ հրաւիրել, կարծելով որ բարձր այցեգիներ վճարելով պիտի կրնայ փութացնել բժշկութիւնը հիւանդին, որ եթէ այդչափ զոհողութիւններէ ետք փլիսիր իսկ, չի դադրիր ամենամեծ ծախսեր ստանձնելէ։ Բժիշկը ընդհանրապէս նկատողութեան չառնելու յանախորդին կացութիւնը, իր քսակին վրայ կը չափէ դիմացինին ելեւմտացոյցն ալ և կը յանձնարարէ որ կամ Վոսփոր և կամ Կղզիները օդափոխութիւն մը պէտք է հիւանդին, վերստանալու համար իր կորսնցուցած ուժը. ա՛լ ո՞վ կրնայ չգործադրել ասանկ պատուէր մը։

Դժուար չէ երեւակայել թէ այս ծախքերը ի՞նչ հետեւանք կ'ունենան համեստ գործի տէր անձերու համար, որոնք թէեւ չատ անգամ հիւանդը կը փրկեն, բայց անոր փոխարէն կը մուրցնեն իրենց գործը, և գործը կորսնցնելը կեանքը կորսնցնելէն նուազ դժբախտութիւն մը չէ ներկայ նիւթապաշտ դարուս մէջ։

Առողջապահիկ հողածութիւն մը, թեթեւ զգուշութիւն մը, ժամանակին համեմատ կատարուած պահեցողութիւն մը սակայն պիտի չէզոքացնէր հիւանդութիւնը, և խնայել գիտցող մարդը պիտի շարունակէր օր աւուր բարգաւաճիլ նիւթապէս ու ֆիզիքապէս։

Այսօր ուրբաթ երբ այս տողերը կը գրենք, օդը բոլորովին փոխուած է երբէկուանէն. անտանելի տաքին յաջորդած է ղով օդ մը որ կրնայ իր վնասակար հետեւանքները ունենալ անզգոյշներուն, հետեւաբար մեր երկու սեռէ ընթերցողներուն կը յանձնարարենք, առողջապահիկ պայմանները յարգել, քրտնելէ զգուշանալ և ուտեստի ու մաքրութեան հոգ տանիլ։ Ասանք անթերի կատարելով մարդ կրնայ քիթին խնդալ բժիշկներուն։

Մեր Պրուսայի գործակալութիւնը սանձնած է Մադասուտէֆ. Եսմայլեան, որուն կրնան դիմել Պրուսայի մեծայարգ բաժանորդները՝ բաժանորդագրուելու համար։

ՄԷԿ ՍՆՏՈՒԿՈՎ

[ՊԱՐԶ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ]

Ուսմունքին շրջանը կիսկատար ձգել ու հրապարակ ելլալ՝ հացին պայքարը կանուխէն սկսելու համար, — ինչպէս գիտէք, — չքաւոր տղոց ճակատագիրն է ատիկա։ Գրիգորինը հեւաւ էր ատոր նմանելէ. ինչու որ հոգաբարձութեան անդամներէն մէկը, պատուաւոր վաճառական, չափազանց համակրած ըլլալով չատ տղուն՝ քաշած հանած էր զայն դպրոցէն ու քովը առած։

Այդ համակրանքը որչափ անոր խելօք վարքաբարքէն ծնունդ առած էր, այնչափ մըն ալ և աւելի՝ անոր աղուոր ձայնէն։ Դպիր էր Գրիգոր։ Վաճառականին համար վայելչութիւնու գերազոյնն էր կիրակի առտուները եկեղեցի երթալը. և հոն, սիւնի մը կուշտին կոթնած, դէմքը խորանին և ակնոցները պարապին, մտիկ կ'ընէր առ տղուն երգուածքը։ Զայն մը՝ չի գտնուած կերպով պաւգահիկ, յանկուցիչ ու ելեւէջուտ, որ «Արի»ին հոյակապ մեներգին մէջ կը սարսռար, և «Ամէն և ընդ հոգւոյդ քում»ին՝ այդ անհունապէս սրբազան տուէppoին մէջ կը տենդոտէր, կը դղրդէր ու կը հանէր, կամարներուն տակ ծփացնելով իր չէչտերուն եթերային թովքը։

Զայնի այդ հրաշալի եղանակութիւնը առիթ եղած էր որ վաճառականը իր ջերմեռանդութեան չօչափելի ապացոյցը տար, դպրաց դասուն ընծայելով երկվեցեակ մը ծանր չափիներ՝ որոնց մէջ Գրիգորինը ամէնէն աւելի աչքի կը զարնէր իր ոսկեճամուկ, դիւթական բանուածքովը։ Ու Գրիգոր այդ չափիները դասը՝ դպրապետին քովը կ'ելլար, կամ վերը՝ Սեղանին քով, քչցնին գուարթ ծիծաղներուն տակ գլուխը բռնած, դէմքին թխագեղ ձուաձեւը շալակին նստադոյն թաւշին վրայ, իր երգուածքին անսահման քաղցրութենէն կրկնապէ՛ս աղօրցած։

Մարդուս ունեցած ձիրքերուն մէջէն Զա՛յնն է գերագոյնը, ընդունեցէք ասելիս. ուրիշ տաղանդներ ունեցէք, գրպանիդ լեցուն ոսկի, ուսումը կլլած եղէք, և դեռ ի՛նչ որ կ'ուզէք շարեցէք. գեղեցիկ ձայնը ատոնց ամէնուն վրայ յաղթական չգիտեմ ի՞նչ մը ունի ներսէն։ Ամենակոս ի՞նչ կ'առնէր վաճառականի մեծ գրագիրը։ տա՛ռը լիրա, Գրիգոր վարձատրութեան մէջ վար չէր մնար անկէ. հոգ չէ թէ միջին, գիւրին գրաղումներ ըլլային իրենները։ Աւելին կար։ Շատ գիշեր անիկա տուն հրաւիրուած կ'ըլլար բաթրոնէն, ու ճաշէն առաջ, շուրջը օջիի ափսէին՝ որ պարտէզին մէջ, ծառի մը տակ կը սարքուէր, վաճառականը դիմացը առած իր հասարակ պաշտօնեան, սիրագին կ'ունկնդրէր անոր երգերուն։ Կինը և աղջիկը իր քովը կ'ըլլային, պզտիկ, ծառաղոյ աթոռներու վրայ. անոնք ալ իրենց կարգին կախուած անոր շրթունքէն։ —«Ապրի՛ս...» կը ձայնէր տիկինը, յափշտակութեան կուչտ երկարով մը, երբ ան աղրզիի մը վերջին թրրթռումները ոգելու վրայ ըլլար, մինչ անդիէն ամուսինը՝ օդիի սրուակին վիզը մատներուն մէջ,—«Հոգի՛դ ուտեմ...» մը կցէր, աչքերը ըմպելիքէն ու կանչուածքէն կիսախուփ։

Առանկով, տղուն ունեցած «ձայնաւոր»ի հմտութիւնը մէկդի կը ծրարուէր, տեղ տալու համար աշխարհիկ երգեցողութիւններուն։ Գրիգոր արեւելեան երգերու պաշար մը ունէր միմա՝ ուր սուրբերու անդ հուրիներ կը սարփողուէին, ուր սիրով լեցուած տղայ մը իր խնծիղն ու կսկիծը կը հծծէր փոխն ի փոխը, հառնումները, բողոքները հոգիին։ Շիտկուած աղուոր պարտէզին մէջ, ծաղիկներուն փափուկ հեւքերուն քով՝ որ անոնց բաժակներէն կ'արտաշնչէր, խումբը այսպէս իր հաճոյքը կ'ըմբոշխնէր, մինչ մինչաղը կ'աճէր շուրջերնին, սուտերներ վերի տերեւներուն մէջ կը խռնային, ու թռչուններ փայլող լոյսերուն հետ կատուցնին գոյան, կը թուէին մտիկ ընել Գրիգորի գեղգեղը։

Ալ երջանիկ էր տղան, երջանիկ՝ ինչպէս որ կ'ըլլայ միջակ դասակարգի պատկանող մէկը՝ որ նոր մուտք բրած է ասպարէզ։ Իր ապագային վրայ անստոյգ ակնարկ մը ձգելու մղձաւանջը ինչ՞ու ունենար. ատ մարդուն քով, ատ համակրութիւններուն ծոցը յմարի գործ էր տարբեր խորիզը։ Զաւակնուն պէս կը սիրէին զինքը, էջէկ էվէլօք կը վարձատրէին. հետը մէկտեղ սեղան կը նստէին ու չատ գիշեր պահելու վար կը դնէին զինքը։ Ընտանիքին մէջ մանչ զաւկի մը պակասն էր որ կը լեցնէր Գրիգոր իր ներկայութեամբը, կամ թէ ձայնին եղական հմա՛յքն էր որ զինքը պնդած էր անոնց՝ գգուանքի տաք հանգոյց մը։ Երբեմն կը մտածէր ատոնց վրայ, և իրաւունք ունէր իր միտքը, երբ այդ երկու եղերուն ալ կայանք կուտար։

Առտուները գործի, իրիկուները քիչ անգամ վերադարձ ծնողքին տունը, կիրակիները՝ «Օրհնեալ եղերոյ»էն յետոյ նորէ՛ն ատդին, այսպէս կը գոցուէր իրեն համար միւս արաքին աշխարհը, ու Գրիգոր՝ իր մատաղ արու հոգիին առաջին զարթօնքին մէջ՝ ողողուած կ'ըլլար Մաթիլդը, բաթրոնին դեռատի դուստրը...։ Կին էակը ատ անձին մէջ կը պարփակուէր իրեն համար. ա՛ն էր ամէնքէն գեղանին, ամէնքէն թարմը, ամէնքէն յանկուցիչը, ա՛ն էր միակ տիրապետողը իր սիրտին, իր միտքին, իր բովանդա՛կ էութեանը վրայ։ Տարփանքի այս լուռ հոսումին մէջ՝ որ օր աւուր հզօր ծիանքներ կուտար իր հոգիին, երիտասարդը կը խայտար, կը բողբոջէր՝ շուքէն արև բերուող ծաղկի թաղարի մը պէս։

Ան ալ կը սիրէր զինքը։ Ատոր տարակոյս կար, երբ իրիկուն մը, պարտէզին ծայրը, անոր ձեռքէն ելակ մը ընդունած ատենը, անոր ափին մէջ բանուտած էին մատները և պտուղին հետ սեղմուեր, ճզմուէր էին։ Անխօս, անկրնայ գտնել գիշերուան անցած տեղերը, ուստի գրպանի մատիտը հանելով ոկսա նշաններ գծել ճամբան, դուռներուն և պատերուն վրայ անխորհ ա-նենգմէ ապագային օգտուելու դիտումով։

Անծանօթը մէկ երկու փողոց դառնալէ ետք, անել փողոց մը մտաւ, որուն անկիւնը կանգ առաւ. Սարգիս ու տեսաւ որ դուռ մը կը զարնէր, վայրկեան մը ետք ներսէն բացուեցաւ դուռը և մարդը երկու զամբիւղներովը մէկտեղ ներս մտաւ խիստ վշտացած երեւոյթով։

Ալ կասկած չէր մնացած. այս անծանօթ մարդն էր որ պիտի որդեգրէր Մելինէի զաւակը, բայց ի՞նչ մարդ էր, կ'արժէ՞ր արդեօք այն տանջահինգ ոսկի ամսականը զոր պիտի տար անոր ամսէ ամիս։ Սարգիս այս մտածումներով պաշարուած՝ աւելի առաջացաւ և երբ անծանօթը ներս մտաւ ինք, մինչև, դրան առջեւ երթալով՝ ցաւով տեսաւ որ խիստ աղքատ ու ողորմելի բնակարանի մէջ պիտի մնծնար մկլմնտերու ժառանգորդ պէպէքը, որուն մասին եւ ետք խորհիլ մտադրելով՝ իր սովորական նշանները գծեց դրան վրայ և հոն սկսաւ սպասել, հասկնալու համար դռնէն ներս անցած դարձածները։

Բարկացու խօսակցութեան մը արձագանգը մինակ կը լսուէր ներսէն. Սարգիս նկատելով որ արշալոյսը սկսած է ծագիլ, կասկած չհրաւիրելու համար վրան հեռացաւ տունէն, կրկին ուշադրութիւն ընելով որ չկորսնցնէ փողոցները ու լաւ մը միտքը պահէ զանոնք, Պաղրիարքարանի առջեւէն անցած ատեն, աչքին հանդիպեցաւ պէպէքին կեցած տեղն ու չկրցաւ յուզում մը զսպել, խկոյն անդրադարձաւ քեռորդիին որ անչուշտ վիշտերու ամէնէն մեծովը կը տառապէր հիմայ։

Այսպէս խորհելով Սարգիս հասաւ համր կառապանին քով որ իրեն կ'սպասէր։

—Վերջացուցինք Աբրահամ, ըսաւ ընտանութեամբ, աղջիկը դրինք եկեղեցիին դրան առջեւ զոր մէկը տարաւ, դուն այս տեղի տուները գիտես այնպէս չէ՞։

—Այո՛, պատասխանեց կառապանը նշանացի խօսելով, զոր լաւ կը հասկնար Սարգիս իր վարժութեան շնորհիւ, արդէն Գումգաբուրի եմ։

—Ուրեմն հետս եկուր որ ցոյց տամ քեզ տունը, և վաղը մէկալնոր երբ պէտք ըլլայ դիւրաւ գտնես։

—Կա՛ռքը ինչ ընենք, հարցուց Աբրահամ անճրկած,

Սարգիս կարմրավաճառի խանութի մը տեսած էր մտերը, ուր մէկ քանի յանախորդներ կաթ կը խմէին. Աբրահամին հրաման ըրաւ որ ան խանութին առջեւ կեցընէ կառքը և նուէր մը տայ աշակերտին՝ ձիերուն ուշադրութիւն ընելու համար։ Կառապանը անմիջապէս խանութին առջեւ տարաւ կառքը ու վերադառնալով հետեւեցաւ Սարգիսի, որ Պաղրիարքարանի փողոցին անցնելով սկսաւ ուշադրութեամբ դիտել դրած նշանները, որոնց երբ ծայրը հասան, հեռուէն անծանօթին մտած տունը մատնանիշ ընելով, ուշադրութեանը յանձնեց զայն կառապանին և ինք մէկդի քաշուեցաւ։ Աբրահամը յուզումի նշաններով սկսաւ կակազել.

—Ի՞նչ է, հարցուց Սարգիս բան մը կայ.

—Այո՛, ըսաւ Աբրահամ նշանացի՝ ասիկայ իմ մօրեղբօրորդիին տունն է։

Սարգիս ցնցուելով այս անակնկալէն։

—Ի՞նչ կ'ըսես հարցուց, իրա՞ւ մօրեղբօրդ զաւակն է այս տան տէրը.

—Այո՛ պատասխանեց համբը նշանացի։

—Ի՞նչ գիտես, կարելի է ուրիշ տեղ փոխադրուած է, տունը ի՞րն է։

—Դեռ ամիս մը չունէր, անգամ մը այցելեցի իրենց,

—Ինչպէս մարդ է, բարի ազնի՞ւ ընտանիք են.

—Ոսկերիչ է, բայց չատ աղքատ է չորս զաւակ ունի, կինն ալ յղի էր. էրիկ կնիկ չատ պարկեշտ են, կինը մանաւանդ խիստ ուսեալ է։

—Ուրեմն ուզած ատենդ կրնա՞ս այցելել։

—Հիմայ, եթէ կ'ուզէք կրնանք երթալ, անցած գալուս մէջիսա մը տուի որ փոքրիկներուն կօշիկ գնեն։

—Չէ՛ հիմա երթալ չուզեր, մինչեւ որ ինձմէ հրաման չառնես, պիտի չերթաս։

—Շատ աղէկ, պատասխանեց Աբրահամ։

Սարգիսի ուրախութիւնը չափ չունէր, այս անակնկալը արդարեւ բարեբախտութիւն մ'էր։ Աբրահամ կրնար իր այցելութիւնները փութացնել և շաբաթը մէկ երկու տեղեկութիւն բերել իրենց, ինչ որ ամէնէն մեծ հաճոյքը պիտի պատճառէր անշուշտ Մելինէի, միւս կողմէ պէպէքը խնամելու սահմանուած կինը, քանի որ ուսեալ մէկն էր և ամսական 15 ոսկի ալ պիտի տանար, ապահովաբար խիստ հոգածութիւն պիտի ցուցնէր իրենց յանձնուած պէպէքին որ ոսկի ածող հաւ մ'էր։

(Շարունակութիւնը կարդալ Դ. երեսը)

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ

ՔԱՍԻՄ 125

ԿՆԱՌՈՏ ՀԱՆԳՈՅՑ ՄԸ

ԱՆԹ

ՏԵՂԱԿԱՆ-ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԺԱ.

Երկու մարդոց բանավէճը հեւզհեւտ կը սաստկանար և Սարգիս իր թաքստոցէն անձկութեամբ ունկնդրելով անոնց, հասկցաւ որ իրմէ ետքը եկողն ալ տղեկ մը բերած էր եկեղեցիին դուռը և վէճը անոր շուրջն էր որ կը դառնար։ Այս զուգադիպութիւնը չատ տարօրինակ թուեցաւ իրեն, որուն թէեւ եղբայրութիւնը հասկնալու սաստիկ տենչ կը զգար, սակայն նկատելով որ ինքն ալ կրնայ օձիքը ձեռքտալ, անոնց կռիւ ըրած պահուն կամաց մը հեռացաւ փողոցին անկիւնը՝ միշտ ուշադրութենէն չվրիպեցնելով

կուրծքողներուն ամէնէն անոնց մէկ խօսքն իսկ։

Վայրկեան մը ետք սակայն խնդիրը բոլորովին փոխուեցաւ։ Մելինէի աղջիկն ալ ճչել սկսաւ և հուժկու մարդը որ ժամկոչ ըլլալ կը թուէր, այս տղու երկրորդ ձայնն ալ առնելով, սկսաւ դէպի հոն քաշքշել անծանօթը և սպառնալիքներով սոխկոլ որ երկու տղաքն ալ առնէ տանի, եթէ չուզեր պատիժներու ենթարկուիլ և խայտառակ ըլլալ հանրութեան առջեւ։

Տեսարանը եղական էր, ժամկոչը կը բռնանար, մինչ անծանօթը երդում կ'ընէր որ ինք չէր հոն դրած երկրորդ տղեկը։ Եւ Սարգիս պահ մը վիշտը մոռցած՝ չէր կրնար խնդալը զսպել այս ծիծաղաշարժ իրողութեան առջեւ։ Վերջապէս անծանօթը չկրնալով խօսք հասկցնել ժամկոչին, երկու տղեկներն ալ առաւ ու հայհոյութիւններ ժայթքելով հեռացաւ։ Սարգիս որ բնաւ չէր ուզեր հեռքը կորսնցնել Մելինէի աղջիկը տանողին, գողունի քայլերով հետեւեցաւ անոր ու ժամկոչին ներս մտնելէն ետք, աւելի փութաց ու տեսաւ որ անծանօթը Պաղրիարքարանի ետին կը դառնար։ Փողոցնիրը լաւ մը չէր ճանչնար Սարգիս և կը վախնար որ երկրորդ անգամ չի

կրնայ գտնել գիշերուան անցած տեղերը, ուստի գրպանի մատիտը հանելով ոկսա նշաններ գծել ճամբան, դուռներուն և պատերուն վրայ անխորհ ա-նենգմէ ապագային օգտուելու դիտումով։

Անծանօթը մէկ երկու փողոց դառնալէ ետք, անել փողոց մը մտաւ, որուն անկիւնը կանգ առաւ. Սարգիս ու տեսաւ որ դուռ մը կը զարնէր, վայրկեան մը ետք ներսէն բացուեցաւ դուռը և մարդը երկու զամբիւղներովը մէկտեղ ներս մտաւ խիստ վշտացած երեւոյթով։

Ալ կասկած չէր մնացած. այս անծանօթ մարդն էր որ պիտի որդեգրէր Մելինէի զաւակը, բայց ի՞նչ մարդ էր, կ'արժէ՞ր արդեօք այն տասնհինգ ոսկի ամսականը զոր պիտի տար անոր ամսէ ամիս։ Սարգիս այս մտածումներով պաշարուած՝ աւելի առաջացաւ և երբ անծանօթը ներս մտաւ ինք, մինչև, դրան առջեւ երթալով՝ ցաւով տեսաւ որ խիստ աղքատ ու ողորմելի բնակարանի մէջ պիտի մնծնար մկլմնտերու ժառանգորդ պէպէքը, որուն մասին ետքը խորհիլ մտադրելով՝ իր սովորական նշանները գծեց դրան վրայ և հոն սկսաւ սպասել, հասկնալու համար դռնէն ներս անցած դարձածները։

Սարգիս կարմրավաճառի խանութի մը տեսած էր մտերը, ուր մէկ քանի յանախորդներ կաթ կը խմէին. Աբրահամին հրաման ըրաւ որ ան խանութին առջեւ կեցընէ կառքը և նուէր մը տայ աշակերտին՝ ձիերուն ուշադրութիւն ընելու համար։ Կառապանը անմիջապէս խանութին առջեւ տարաւ կառքը ու վերադառնալով հետեւեցաւ Սարգիսի, որ Պաղրիարքարանի փողոցին անցնելով սկսաւ ուշադրութեամբ դիտել դրած նշանները, որոնց երբ ծայրը հասան, հեռուէն անծանօթին մտած տունը մատնանիշ ընելով, ուշադրութեանը յանձնեց զայն կառապանին և ինք մէկդի քաշուեցաւ։ Աբրահամը յուզումի նշաններով սկսաւ կակազել.

—Ի՞նչ է, հարցուց Սարգիս բան մը կայ.

—Այո՛, ըսաւ Աբրահամ նշանացի՝ ասիկայ իմ մօրեղբօրորդիին տունն է։

Սարգիս ցնցուելով այս անակնկալէն։

—Ի՞նչ կ'ըսես հարցուց, իրա՞ւ մօրեղբօրդ զաւակն է այս տան տէրը.

—Այո՛ պատասխանեց համբը նշանացի։

—Ի՞նչ գիտես, կարելի է ուրիշ տեղ փոխադրուած է, տունը ի՞րն է։

—Դեռ ամիս մը չունէր, անգամ մը այցելեցի իրենց,

—Ինչպէս մարդ է, բարի ազնի՞ւ ընտանիք են.

—Ոսկերիչ է, բայց չատ աղքատ է չորս զաւակ ունի, կինն ալ յղի էր. էրիկ կնիկ չատ պարկեշտ են, կինը մանաւանդ խիստ ուսեալ է։

—Ուրեմն ուզած ատենդ կրնա՞ս այցելել։

—Հիմայ, եթէ կ'ուզէք կրնանք երթալ, անցած գալուս մէջիսա մը տուի որ փոքրիկներուն կօշիկ գնեն։

—Չէ՛ հիմա երթալ չուզեր, մինչեւ որ ինձմէ հրաման չառնես, պիտի չերթաս։

—Շատ աղէկ, պատասխանեց Աբրահամ։

Սարգիսի ուրախութիւնը չափ չունէր, այս անակնկալը արդարեւ բարեբախտութիւն մ'էր։ Աբրահամ կրնար իր այցելութիւնները փութացնել և շաբաթը մէկ երկու տեղեկութիւն բերել իրենց, ինչ որ ամէնէն մեծ հաճոյքը պիտի պատճառէր անշուշտ Մելինէի, միւս կողմէ պէպէքը խնամելու սահմանուած կինը, քանի որ ուսեալ մէկն էր և ամսական 15 ոսկի ալ պիտի տանար, ապահովաբար խիստ հոգածութիւն պիտի ցուցնէր իրենց յանձնուած պէպէքին որ ոսկի ածող հաւ մ'էր։

(Շարունակելի)